

Raadsvoorstel

EMBARGO TOT VRIJDAG 29 APRIL 2016 13.00 uur

Onderwerp **Gemeenterekening 2015**

Registratienr. 5633784

Steller/telnr.

Wietske.Veenstra - Bokma/ 61 83 Bijlagen 2

Classificatie

Portefeuillehouder

Wethouder Schroor

Raadscommissie
Alle

Voorgesteld raadsbesluit

De raad besluit

- I. de gemeenterekening 2015 vast te stellen;
- II. het rekeningresultaat 2015 bestaande uit de bijzondere resultaten en overige resultaten, samen met de vrijval van reserves te bestemmen conform voorstel, zoals opgenomen in bijlage 1 en bijlage 2 van het raadsvoorstel;
- III. tot het opheffen, instellen en her te benoemen van de reserves zoals opgenomen in bijlage 3 van het raadsvoorstel;
- IV. de gemeentebegroting 2016 op programmaniveau overeenkomstig te wijzigen.

Samenvatting

Bijgaand ontvangt u de Gemeenterekening 2015, waarin wij verantwoording afleggen over het gevoerde beleid en de financiële resultaten over 2015. Wij vragen u de Gemeenterekening vast te stellen.

Het begeleidende raadsvoorstel bestaat uit drie delen:

1. onze aanbiedingsbrief, waarin we u in hoofdlijnen informeren over de beleidsmatige en financiële resultaten (hoofdstuk 1). Aansluitend hebben we in hoofdstuk 2 een inhoudelijke selectie van de beleidsresultaten opgenomen;
2. een verantwoording en toelichting bij de financiële resultaten en de financiële positie van onze gemeente (hoofdstuk 3);
3. onze voorstellen voor bestemming van het resultaat, alsmede enkele andere voorstellen die we bij deze gelegenheid aan u voorleggen (hoofdstuk 4).

Bij hoofdstuk 4 van het raadsvoorstel treft u een aantal bijlagen aan. In bijlage 1 specificeren we de bestemmingsvoorstellen en lichten we ze toe. Bijlage 2 bevat de voorstellen die betrekking hebben op reserve Extra Beleid en wijzigingen in de reserves. Bijlage 3 geeft een overzicht van de nieuw in te stellen of op te heffen reserves en voorzieningen.

Uw raad wordt gevraagd om de voorstellen in bijlage 1 t/m 3 vast te stellen.

B&W-besluit d.d.: 26 april 2016

Afgehandeld en naar archief

Paraaf

Datum

Aanleiding en doel

Vaststelling van de gemeenterekening is een verplichting die voortvloeit uit de Gemeentewet. Onder verantwoordelijkheid van het college wordt de gemeenterekening opgesteld. Met de vaststelling van de gemeenterekening 2015 geeft uw raad invulling aan haar controlerende rol ten aanzien van het gevoerde beleid 2015 en de daarbij behaalde resultaten. In de gemeenterekening wordt ingegaan op de behaalde resultaten ten opzichte van de door uw raad vastgestelde begroting.

Door vaststelling van de gemeenterekening wordt het jaar 2015 afgesloten. Door het besluit over de bestemmingsvoorstellen wordt het rekeningsaldo verdeeld.

Kader

Het kader waarbinnen de gemeenterekening tot stand komt, is wettelijk geregeld in de Gemeentewet en in de BBV (Besluit Begroting en Verantwoording). Het college legt aan de raad over elk begrotingsjaar verantwoording af over het door hem gevoerde bestuur, onder overlegging van de jaarrekening en het jaarverslag (artikel 197 Gemeentewet). De raad stelt de gemeenterekening, bestaande uit de jaarrekening en het jaarverslag, vast (artikel 198 Gemeentewet). Behoudens later in rechte gebleken onregelmatigheden ontlast de vaststelling van de gemeenterekening de leden van het college ten aanzien van het daarin verantwoorde financieel beheer (artikel 199 Gemeentewet).

Naast de externe regelgeving gelden de door uw raad vastgestelde kaders zoals deze zijn vastgelegd in verordeningen en raadsbesluiten.

Argumenten en afwegingen

Vaststellen van de gemeenterekening is een verplichting vanuit de Gemeentewet.

Maatschappelijk draagvlak en participatie

De gemeenterekening is het verantwoordingsdocument, waarmee de gemeente verslag uitbrengt van de behaalde beleids- en financiële resultaten over 2015.

Financiële consequenties

De gemeenterekening sluit met een overschot. Het bij dit raadsvoorstel gevoegde bestemmingsvoorstel geeft aan op welke wijze het overschot wordt bestemd.

Overige consequenties

Nvt

Vervolg

Na vaststelling van de gemeenterekening zal deze worden aangeboden aan de provincie als toezichthouder. Onderdeel van de gemeenterekening is met ingang van 2013 ook de rapportage Interbestuurlijk toezicht (IBT). Op 1 oktober 2012 is de Wet revitalisering generiek toezicht in werking getreden. In plaats van het rechtstreekse toezicht op gemeentelijke taken door provincie of Rijk, gebeurt het toezicht op de uitvoering van de taken door het college in eerste instantie door de raad en pas in tweede instantie door de provincie op basis van de informatie van het college daarover aan de raad. Deze informatie is opgenomen in de bijlage Rapportage IBT in de Gemeenterekening 2015. Met het opnemen van deze rapportage in de gemeenterekening sluit de rapportage IBT aan bij de planning en controlcyclus. Tevens wordt bij het CBS de verantwoording over specifieke uitkeringen (SISA) en de Informatie voor Derden (IV3) aangeleverd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
Peter den Oudsten

de secretaris,
Peter Teesink

EMBARGO TOT VRIJDAG 29 APRIL 2016, 1300 UUR

AANBIEDINGSBRIEF GEMEENTEREKENING 2015

RAADSVOORSTEL REKENING 2015

INHOUDSOPGAVE

1. Aanbiedingsbrief	2
1.1 Terugblik op 2015: een jaar van transitie en vooruitgang	2
2. Beleidsresultaten	4
3. Financiële resultaten en financiële positie	12
3.1 Inkomsten en uitgaven per programma	12
3.2 Rekeningresultaten	12
3.2.1 Bijzonder resultaat	13
3.2.2 Overige Resultaten	17
3.3 Afwijkingen ten opzichte van Voortgangsrapportage 2015-II	29
4. Voorstellen	37
4.1 Voorstel bestemming rekeningresultaat 2015	37
4.2 Voorstel bestemming reserve Extra beleid en overige reserves	39
4.3 Voorstel instellen en opheffen van reserves en voorzieningen	39
4.4 Begrotingswijziging	39
Bijlagen	40
1. Overzicht en toelichting voorstellen bestemming rekeningresultaten	40
2. Overzicht en toelichting voorstellen bestemming reserves Extra Beleid en wijzigingen in de reserves	62
3. Overzicht en toelichting nieuw in te stellen, op te heffen, en her te benoemen reserves en voorzieningen	64

1. Aanbiedingsbrief

Geachte heer, mevrouw,

Met deze brief ontvangt u de Gemeenterekening 2015 en daarmee de verantwoording over het afgelopen jaar. In het navolgende treft u achtereenvolgens aan:

- Onze terugblik op 2015 (1);
- Een samenvatting van de resultaten per programma (2);
- Een toelichting op de financiële resultaten en positie (3);
- Een samenvatting van de voorstellen 'bestemming rekeningresultaten' (4), die voorts integraal als bijlage 1 zijn toegevoegd.

1.1 Terugblik op 2015: een jaar van transitie en vooruitgang

Accountantsverklaring

Voordat wij u meenemen door de resultaten van het afgelopen jaar, staan wij met u stil bij het feit dat de accountantsverklaring bij deze jaarrekening nog ontbreekt. Dat is bij veel gemeenten het geval. Onvolkomenheden in het Sociale Domein tijdens de transitiefase, die voor een groot deel vanuit de keten bij de gemeenten neerslaan, zorgen daarvoor.

In onze situatie houdt dat concreet verband met de problematiek rond de verstrekking van de Persoonsgebonden Budgetten bij de uitvoering van de Jeugdwet en de WMO door de Sociale Verzekeringsbank. De oorzaak ligt daarmee buiten onze invloedssfeer. U kunt hierover in de uitgebreide toelichting op de resultaten met betrekking tot de Jeugdwet en WMO (integrale tekst Jaarrekening, Programma 4) meer lezen. In kort bestek komt het hierop neer dat bij uitblijven van een accountantsverklaring voor de SVB onze accountant op dit moment geen accountantsverklaring kan afgeven. Deze zal daarom op een later moment aan uw raad worden voorgelegd.

Rekeningresultaat

We sloten 2015 financieel gezond af. Bovendien zien we kans de lagere voorlopige toekenning van het budget voor de BUIG van 15,7 miljoen euro op te vangen. Eerder is aan uw raad voorgelegd per brief van 28 oktober 2015 dit nadeel, bij de begrotingsbehandeling 2016, op te lossen door het weerstandsvermogen aan te vullen via een ruil uit de reserve bovenwijkse voorzieningen. Bij de begrotingsbehandeling is uw raad toegezegd hierop in het voorjaar 2016 op terug te komen. Overigens hebben we bezwaar aangetekend tegen de voorlopig toekenning door het Ministerie. Deze procedure loopt nog.

Na verrekening van bestemmingen, waarover uw raad eerder al besloot, resteert een positief saldo van 23,8 miljoen euro. Naast dat we rekening houden met het nadeel van de BUIG leggen we een aantal in onze ogen noodzakelijke bestemmingsvoorstellen aan u voor. Wij komen daarop terug in hoofdstuk 4.

We versterken ons weerstandsvermogen verder. In de begroting 2016 was het weerstandsvermogen nog 87%. In deze rekening is het weerstandsvermogen verbeterd naar 95%. Berekeningen laten zien dat het weerstandsvermogen voor de jaren 2016 tot en met 2019 volgens de huidige inzichten stabiel blijft op 95%. Bij de bestemming van het

rekeningresultaat 2015 stellen we u voor het weerstandsvermogen in 2016 aan te vullen met 5,4 miljoen euro. Hiermee is rekening gehouden in de berekening.

Het rekeningresultaat hangt samen met de grote financiële onzekerheden die in de transitie van het Sociaal Domein besloten lagen. Ook speelt mee dat een aantal omvangrijke investeringsprojecten, ten tijde van het opstellen van de begroting, al wel geaccordeerd was, maar pas na afsluiting van het jaar daadwerkelijk in uitvoering gaat. Op voorhand konden bovendien na-ijlende effecten van de economische crisis nog niet worden uitgesloten.

Op koers

De decentralisaties zijn een feit en we hebben in 2015 stevige stappen gezet. Onder meer door de sociale teams stadsbreed uit te rollen en een start te maken met de WIJ-teams. Aangekondigde beleidsvisies op tal van terreinen stelden we vast. Denkt u bijvoorbeeld aan de nota 'Wij zijn fietsstad Groningen', de kadernota Cultuur, de Woonvisie 'Wonen in Stad' en de concept-Binnenstadsvisie 'Bestemming Binnenstad'. Beleid dat in samenspraak met Stadjers tot stand kwam.

Een andere stijl van besturen zetten we in met de invoering van het wijkwethouderschap en door meer integraal gebiedsgericht te werken. Dat doen we op basis van gelijkwaardigheid met veel partijen, zoals ons coalitieakkoord 'Voor de verandering' ook voorstaat. Onze Innovatieateliers en Veranderlabs bieden daar een goed platform voor; getuige ook de pilotprojecten, verderop in hoofdstuk 2 benoemd.

Groningen werd uitgeroepen tot 'Nationale Evenementenstad 2015'. Onze 'start-up scene' heeft zich het afgelopen jaar verder ontwikkeld en voor het eerst sinds de crisisjaren zagen wij de werkgelegenheid in Stad toenemen. De dynamiek op de woningmarkt nam verder toe. De voorbereiding van omvangrijke fysiek-ruimtelijke projecten, zoals Ring-Zuid en het stationsgebied kreeg zijn beslag, zodat uitvoering nu kan plaatsvinden. Ook op andere terreinen zetten we projecten in de steigers. Een voorbeeld is de pilot 'Succes for all' op onderwijsgebied. Verder kan de bouw van het Forum door, nadat we met NAM overeenstemming bereikten over aardbevingsbestendig bouwen.

Een belangrijke mijlpaal in het energieprogramma is dat we aan de vooravond staan van definitieve besluitvorming over het project geothermie en het bijbehorende warmtenet. Maar ook buiten dit programma boekten we 'duurzame progressie'. Wij noemen u de ontwikkeling van het Suikerunieterrein als 'foodhub', verduurzaming van bedrijven via de vereniging 'Noorden Duurzaam', intensivering en verbreding van Fair Trade en het verduurzamen van het eigen wagenpark.

Tenslotte zetten we ook onze organisatie in beweging volgens een ontwikkelingslijn die gekenschetst kan worden als 'kleiner groeien'. Maatschappelijke ontwikkelingen, zoals meer zeggenschap bij de burger, stellen andere eisen aan de organisatie. We maakten daarom stappen in de richting van een flexibele basisorganisatie. Afgelopen jaar bereidden we onder meer de outsourcing van onze ICT voor en ook de ontwikkeling van één Noordelijk Belasting Kantoor. Ondanks de druk op de organisatie boden we ruimte voor instroom van jonge medewerkers.

Kortom we liggen op koers. Stad boekt vooruitgang. Er is in 2015 veel in beweging gezet; ontwikkelingen, die we de komende jaren kracht blijven bij zetten.

2. Beleidsresultaten

In dit hoofdstuk presenteren wij u een samenvatting van de beleidsresultaten over 2015; geordend volgens de indeling van de programmabegroting.

Programma 1 Werk en Inkomen

- We boekten vooruitgang met pilots op het gebied van maatschappelijke participatie in diverse wijken. We maakten gebruik van participatiewerkers (voorheen participatiecoaches) en reïntegratie-coaches als 'oren en ogen' in de wijk. Eerstgenoemden leggen de verbinding tussen gemeente en instellingen; de laatsten begeleiden waar nodig uitkeringsgerechtigden en zorgen voor aansluiting bij de gebiedsteams en de sociale/WIJ teams. De teams kunnen voor expertise op het gebied van inkomen, schuldhulpverlening of rechtshandhaving een beroep doen op onze organisatie.
- We zijn begonnen om onze zittende klanten vanuit de bijstand weer in beeld te krijgen en te houden via het project "Kansen in kaart". We krijgen waardering van betrokkenen voor het feit dat we met hen in gesprek gaan. We slagen erin mensen toe te bewegen naar werk, vrijwilligerswerk of een andere vorm van maatschappelijke participatie.
- Binnen het veranderlab 'Innovatie sociale zekerheid' zijn door derden initiatieven gelanceerd, die wij faciliteerden. Ook startten we zelf een, met deelnemers aan het veranderlab ontwikkeld, experiment, namelijk 'Bijstand op maat.' Daarmee bieden we bijstandsgerechtigden meer regie, keuzevrijheid en maatwerk. Vertrouwen is daarbij vertrekpunt in plaats van verplichtingen en controles. Samen met drie andere koplopergemeenten benaderen we het rijk nu voor toestemming. Het veranderlab genereert niet alleen vernieuwing binnen de Sociale Zekerheid maar leert ons ook anders samenwerken met partijen in Stad.
- We startten verder de pilot 'Goede Gieren' ter innovatie van schuldhulpverlening; in eerste instantie met 10 huishoudens. Vernieuwend is onder meer een integrale kosten-baten analyse als vertrekpunt voor een traject, prikkels om gedragsverandering op korte termijn uit te lokken en alternatieve vormen van afbetalen. De eerste resultaten zijn positief. Door de caseload uit te breiden naar 20 huishoudens in 2016 verwachten we een goed beeld te krijgen van de mogelijkheden voor innovatieve schuldhulpverlening.
- De groei van het bijstandsvolume is licht afgenomen. Eind 2015 was het aantal bijstandsgerechtigden 89 hoger dan eind 2014.
- We startten een pilot met parttime ondernemen in de bijstand om uitstroom daaruit te genereren en kostenbesparing. Ons nieuwe beleid met minder regels en beperkingen biedt hiervoor sinds vorig jaar ruimte. De deelnemende ondernemers ondersteunen we in hun specifieke behoeften via netwerken in wijk en Stad. De eerste deelnemers meldde zich eind vorig jaar aan.
- Op 1 januari 2015 is de Participatiewet in werking getreden, die zoveel mogelijk mensen, degenen met een arbeidsbeperking inbegrepen, aan een reguliere baan moet helpen. Daartoe koppelen we binnen de regionale arbeidsmarktstructuur van Werk in Zicht! werkzoekenden aan beschikbare vacatures. Ons Werkgeversteam heeft hiervoor bestaande contacten met werkgevers gebruikt en daarnaast nieuwe relaties gelegd met zowel gevestigde als nieuwe spelers op de noordelijke arbeidsmarkt.
- Na een afrondende evaluatie van het regionaal Actieplan Jeugdwerkloosheid 2.0 'In Beweging – aan de bak!' zetten we de aanpak van jeugdwerkloosheid in onze regio binnen de reguliere dienstverlening voort. Vanaf september realiseerden we samen met

het UWV 150 matches op betaald werk, waarvan 35 als BBL-plek (combinatie met opleiding). Dat is een substantieel aandeel in het totaal gerealiseerde aantal BBL-plekken, die ten opzichte van de zogenaamde BOL-plekken (géén betaalde baan) in populariteit onder jongeren toenemen.

- De uitstroom naar werk is afgelopen jaar toegenomen: 1117 tegenover 959 in 2014.

Programma 2 Economie en Werkgelegenheid

- Ons college ziet dat het broze economische herstel dat zich in 2014 aandeede, verder is doorgezet. De werkgelegenheid in de stad groeide met 1.725 banen. Behalve dat hiermee een eind kwam aan de dalende trend sinds 2011, scoorde Groningen hiermee beter dan de landelijke werkgelegenheidsontwikkeling (1,3 procent versus 0,1 procent). Ook het aantal bedrijfsvestigingen nam met 3,1 procent sterker toe dan in het land. De groei wordt vooral veroorzaakt door een aanhoudend groot aantal mensen dat voor zichzelf begint.
- Met ingang van 2015 zijn het bedrijfsleven en de gemeente op een andere manier met elkaar gaan samenwerken. Via de Economische Agenda voor de stad zetten we nu in gezamenlijkheid stappen. Met het bundelen van krachten en middelen konden we initiatieven stimuleren die bijdragen aan de economie en de werkgelegenheid. De betrokken partijen raken steeds meer gewend aan de nieuwe rolverdeling en weten elkaar ook steeds beter te vinden.
- Het profiel van Groningen als innovatieve stad is steeds sterker zichtbaar in Europa, mede door voortzetting van de Smart City-strategie, de nieuwe Noordelijke projectenverwerver in Brussel en toegenomen bestuurlijke deelname aan Brusselse activiteiten. Als co-host op de Hafengeburtstag in Hamburg waren de spotlights gericht op Groningen Kennisstad en Aantrekkelijk Groningen. Het International Welcome Center North (IWCN) is inmiddels zeer succesvol. Het IWCN realiseerde een fors hogere dienstverlening aan kennismigranten dan verwacht en telde 2.500 bezoekers. De werkzaamheden van het IWCN nemen naar verwachting verder toe.
- Het 'start-up ecosysteem' kreeg een verdere impuls met onder meer de opening van The Big Building en de nieuwe portal 'Founded in Groningen' waarop innovatieve bedrijven en start-ups zich presenteren. Talloze jonge Groningse ondernemers scoorden bovendien hoog in lijsten van snelgroeende bedrijven en internationale nominaties, zoals de Deloitte Fast 50, Deloitte Technology Fast 500 en de FD Gazelle Award.
- Met nieuwe visies op een toekomstbestendige binnenstad en het A-Kwartier, alsook het hervatten van de bouw van het Forum, zijn flinke stappen gezet die het aanzien van de binnenstad zullen veranderen. Het afgelopen jaar was ook een goed toeristisch jaar. Niet eerder boekten zoveel mensen een toeristische overnachting in Groningen. Daarnaast werd Groningen uitgeroepen tot 'Evenementenstad van het Jaar'. En ook de Groningse detailhandel viel in de prijzen met onder andere 'Leukste Winkelstraat van Nederland', 'Best Customer Experience' en 'Beste winkel van de provincie Groningen'.

Programma 3 Jeugd en Onderwijs

- Groningen was in het schooljaar 2014-2015 Nationale Onderwijsstad. In het kader daarvan rolden we een activiteitenprogramma uit, dat we gezamenlijk met het onderwijsveld afsloten met een Vensterschoolcongres.
- We startten een pilot met 'Succes for all', een intensieve aanpak om taalachterstanden bij kinderen te voorkomen. Deze aanpak is ontwikkeld in de VS, waar veel kinderen ervan profiteren, en wordt daarnaast in UK gebruikt. Met RUG, Hanze en een aantal

schoolbesturen PO (O2G2, VCOG, KOC) vertaalden we de aanpak naar de Nederlandse situatie, zodat we hem op verschillende scholen kunnen toepassen in een 4 jaar durend programma. Daarvan maakt wetenschappelijk onderzoek naar de effecten deel uit. We financieren ons aandeel hierin met de intensiveringsmiddelen 'leren'.

- Met een 'innovatieatelier onderwijs' in 2015 genereerden we vernieuwende initiatieven, waarvoor we onze intensiveringsmiddelen leren 2016 inzetten. We nodigden daartoe schoolbesturen en bij onderwijs betrokken kennisinstellingen uit om ideeën te 'pitchen'. Een deel van die ideeën bracht het vervolgens tot plan. Uitvoering daarvan is voorzien in 2016 en volgende jaren.
- In Groningen is het aantal voortijdig school verlaters (vsv-ers) gedaald van 295 naar 250. Daarmee is onze doelstelling (max. 260) gehaald. Ook landelijk gezien daalde het aantal vsv-ers en werd de doelstelling van maximaal 25.000 gerealiseerd.
- De integratie van de Centra voor Jeugd & Gezin (CJG) in de WIJ-teams is in volle gang. De jeugdhulp, die vanuit de CJG's/WIJ-teams geboden wordt, is samen met de 22 andere Groninger gemeenten vanuit de RIGG ingekocht. De samenwerking tussen (passend) onderwijs en de Groninger gemeenten, verantwoordelijk voor het bieden van (passende) ondersteuning en jeugdhulp, is op gang gekomen.
- Wederom haalden veel kinderen, dankzij het zwemvangnet, een zwemdiploma.
- Natuur- en duurzaamheidseducatie boden we aan voor kinderen die werken in de kindertuinen.
- Het jongereninitiatief 'Een plek voor jongeren' (Backbone050) groeide uit tot een broedplaats voor jongeren, cultuur en sport.
- Door de integrale aanpak risicojongeren is de veiligheid toegenomen en de overlast door hinderlijke, overlast gevende en criminele groepen afgenomen.
- Wij zijn gestart met het preventieproject "Wijken voor jeugd" om te voorzien in een ontmoetingsplek waar op een natuurlijke manier hulp geboden kan worden aan opgroeiende jongeren met vragen en problemen.

Programma 4 Welzijn, gezondheid en zorg

- We breidden de ondersteuning voor mantelzorgers uit met de nieuwe functie WIJ-werkers Mantelzorgondersteuning gericht op contact met mantelzorgers en andere informele zorgverleners in de buurt.. Zij bieden - samen met vrijwilligers – een luisterend oor, advies, ondersteuning, lotgenotencontact en training/coaching afhankelijk van de gebleken behoefte. Ook boren zij waar nodig mogelijkheden aan om het sociale netwerk rond de informele zorg te versterken. Zij zorgen voor afstemming tussen informele en professionele ondersteuning in de WIJ-teams. We evalueren de effecten op de mantelzorg in 2016.
- We besteedden de maatwerkvoorziening voor huishoudelijke hulp opnieuw aan op zo'n manier dat de keuzevrijheid voor afnemers aanzienlijk is verruimd.
- De inzet van 'Samen Gezond in Stad' bleef gericht op drie sporen, de Gezonde Stad, de Gezonde Wijk en de Gezonde Jeugd. We integreerden 'gezonde leefstijl' met andere beleidsterreinen. De verbinding tussen preventie cure en care blijft aandacht vragen, maar we zetten ook stappen met bijvoorbeeld 'Welzijn op Recept'. In vier wijken spanden we ons extra in voor het verkleinen van de gezondheidsverschillen en het bevorderen van een gezonde leefstijl, waarbij 'Groningen Fit' als katalysator dient. In 2016 zetten we deze lijn voort en integreren we de uitvoering van het gezondheidsbeleid zoveel mogelijk in de WIJ-aanpak.

- Sinds maart 2015 bieden wij sobere opvang aan uitgeprocedeerde vreemdelingen (de zogenoemde bed-bad-brood regeling). Om een bijdrage te leveren aan de opvang van de sterk toegenomen stroom vluchtelingen, die in Nederland om bescherming vragen, is sinds oktober 2015 een noodopvanglocatie van het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA) in gebruik. Hier verblijven circa 500 mensen die nog in afwachting zijn van de start van de asielprocedure. Ook zijn voorbereidingen gestart voor de vestiging van twee asielzoekerscentra in de gemeente Groningen.
- Met ingang van 1 januari 2015 zijn gemeenten verantwoordelijk voor Beschermd wonen. Daarom zijn wij met de Groninger gemeenten een centrumregeling aangegaan. In dat verband stelden wij vervolgens het meerjarenprogramma 'Van Beschermd wonen naar wonen met begeleiding op maat' op. Hierin geven we aan hoe de Groninger gemeenten samen met inwoners en instellingen de uitdaging aangaan om onze inwoners met een psychiatrische of psychosociale achtergrond zoveel mogelijk te laten participeren in de samenleving en hun zelfredzaamheid en regie over hun eigen leven zoveel mogelijk te vergroten.
- Naar aanleiding van het onderzoek van Samenwerkend Toezicht Jeugd (april vorig jaar) naar het overlijden van een meisje in onze stad hebben wij samen met betrokken instellingen het Actieplan Gezinnen met geringe sociale redzaamheid opgesteld, gericht op de veiligheid van kinderen in die gezinnen. Het plan, dat in uitvoering is, verbetert de samenwerking en de casusregie en leidt tot het (h)erkennen van de chroniciteit van problematiek. Onze ervaringen delen we met bestuurders van gemeenten in Groningen en Drenthe.

Programma 5 Sport en bewegen

- In constructief overleg met de Sportkoepel kwamen we tot het concept Meerjarenprogramma Sport.
- Sportpark Corpus leverden we op; we troffen voorbereidingen voor sportcomplex Europapark.
- Op 18 van de 37 basisscholen krijgen leerlingen 2 uur per week gym van een vakdocent; we groeiden door naar 8 RTC's. Hiermee liggen we op schema voor wat betreft onze (kwantitatieve) doelstellingen.

Programma 6 Cultuur

- Dat Groningen Evenementenstad van het jaar werd, is een verdienste van alle betrokken professionals. Ook de professionalisering van de jaarplanning en de aandacht voor veiligheidsaspecten heeft hieraan bijgedragen.
- De kadernota Cultuur werd vastgesteld met beleidskaders voor de nieuwe cultuurnotaperiode 2017-2020.
- Na het faillissement van het Grand Theatre heeft De Oosterpoort & De Stadsschouwburg de programmering en exploitatie zeer voortvarend overgenomen. We stelden hiervoor een programmeringsbudget beschikbaar. Stichting Grand Futura ontwikkelt een toekomstplan voor het Grand Theatre.
- We evalueerden het functioneren van de stichting Het Nieuwe Simplon, die na het faillissement van de stichting Simplon in november 2013 in een personele unie met Vera de exploitatie van het poppodium overnam. Dat leidde tot de conclusie dat Het Nieuwe Simplon ook na 1 juli 2015 activiteiten in Simplon kan blijven programmeren.
- De stadsbibliotheek is per 1 januari 2015 organisatorisch opgegaan in het Groninger Forum. Hierdoor is de samenwerking zowel organisatorisch als inhoudelijk versterkt.

- We realiseerden een succesvolle doorstart van ons programma Cultuureducatie met kwaliteit. De nieuwe opzet stelt de vraag van het onderwijs centraal en breidt de kwalitatieve doelstellingen (scholen en aanbieders doen zo goed mogelijk mee) uit met kwantitatieve doelstellingen (zoveel mogelijk scholen doen mee). Als einddoelstelling van de cultuurnota 2013-2016 wilden we een deelname van tenminste 72 procent van de basisscholen in de stad bereiken aan Cultuureducatie met kwaliteit. De dekking bedroeg in 2015 echter al ruim 80 procent. Hiermee zijn de doelstellingen op het gebied van cultuureducatie ruimschoots gehaald.
- We hebben diverse culturele instellingen ondersteund bij hun zoektocht naar huisvesting. Met een haalbaarheidsonderzoek is aangetoond dat het Ebbingekwartier daarvoor de mogelijkheid biedt.
- De contouren van het door de regio gedragen Noordelijk cultuurprogramma Experimenteerregio "We the North" 2017-2020 zijn ontwikkeld en gepresenteerd aan de minister, die ze omarmt.
- In 2015 hebben we met de stimuleringsbudgetten mooie projecten gefinancierd om samenwerking tussen instellingen te stimuleren op het gebied van talentontwikkeling binnen de beeldende kunst (NP3 en CBK), jeugdtheater (Noorderlingen/Vrijdag/ Jonge Harten & , Simplon/Urban House) podiumkunsten (NNT/Guy&Roni), popsector (Innofest Eurosonic/Noorderslag & Programmeurstool hele popsector & Simplon/Urban House) , Huis van de Groninger Geschiedenis (Scheepvaartmuseum/Groninger Museum/Groninger Archieven). Ook vanuit het cofinancieringsfonds hebben we aan tien projecten bijgedragen zoals de Wijkjury, Dance4Life, Swingin Groningen, Rock City.

Programma 7 Verkeer

- Rond het thema 'fiets' is sinds afgelopen jaar veel in beweging. De Fietsstrategie van onze stad, "Wij zijn fietsstad Groningen", werd vastgesteld, met een bijbehorend Uitvoeringsprogramma. Dat genereerde extra aandacht voor dit onderwerp. De eerste uit te voeren projecten staan al op de rol.
- We zagen een opmerkelijke toename van het gebruik van Hoogwaardig Openbaar Vervoer (HOV) in de stad: het gaat dan vooral om reizen per bus en ook per trein. Het nieuwe HOV bus-systeem, waarvoor in 2013 werkzaamheden zijn gestart (die nog niet helemaal gereed zijn), heeft in 2015 10% extra reizigers opgeleverd, evenals de stadsdiensten die ook met 10% zijn gestegen.
- Verder zijn eind 2015 twee projecten concreet geworden voor aanleg van nieuwe P+R rond de stad: P+R Reitdiep en P+R Meerstad. Dit omdat de druk op de bestaande P+R sterk groeit. In 2015 is bijvoorbeeld de capaciteit van P+R Haren verdubbeld en blijkt dat de bezetting van deze P+R onverminderd hoog is en dat ook P+R Hoogkerk sterk aan het groeien is. Eind 2015 is de noodzaak tot uitbreiding van P+R Hoogkerk regionaal besproken en onderdeel geworden van het RSP HOV infra programma. Uitvoering van de uitbreiding en de twee nieuwe P+R's moet in 2016 plaatsvinden om voor de start van het project Ring Zuid in 2017 gereed te zijn.
- We werkten daarnaast aan projecten die voor aanvang van de Zuidelijke Ringweg klaar moeten zijn. We breidden de capaciteit van de ringweg uit met de aanpak van de Oostelijke Ringweg en de Noordzeebrug en leverden andere voorwaardelijke projecten op, zoals de Sontbrug. We bereidden de aanbesteding van de Zuidelijke Ringweg voor. Groningen Bereikbaar is op volle sterkte en voorbereid op het moment dat de uitvoering daarvan start begin 2017 en op de aanpak van het stationsgebied in dezelfde periode.

Voor dat laatste zetten we belangrijke stappen met het ambitiedocument "Mooi" en het principebesluit voor de fietstunnel en fietsenstalling.

- We brachten verkeersveiligheid onder de aandacht door -voor het eerst- een verkeersveiligheidsprogramma met uitvoeringsprogramma op te stellen.

Programma 8 Wonen

- In nauwe samenspraak met Stadgers formuleerden we de nieuwe woonvisie Wonen in Stad.
- In 2015 heeft de woningmarkt zich verder hersteld. Het aantal verkopen van zowel bestaande als nieuwbouwwoningen is toegenomen ten opzichte van de jaren ervoor. Er is weer veel belangstelling voor nieuwbouwprojecten in de bestaande stad (zoals Ebbingekwartier, Eemskwartier, Berlagehof, Europapark, Oosterhamrikzone). Ook de belangstelling voor wonen aan de rand van de stad is groot: van vrije kavels in het Reitdiep tot het nieuwe woongebied TerSluis in Meerstad. Tegelijkertijd is er ook nog druk op de sociale huurwoningmarkt in de stad. Dit zal de komende jaren door de komst van vluchtelingen verder toe gaan nemen.
- We troffen voorbereidingen voor ruim 400 nieuwe woningen in Meerstad.
- We maakten nieuwe prestatieafspraken met de woningcorporaties die een goede basis vormen voor wat we beogen op dit vlak in de komende jaren. Verdere uitwerking van de afspraken staat voor 2016 op de rol.

Programma 9 Onderhoud en beheer openbare ruimte

- Naast de dagelijkse zorg voor de openbare ruimte renoveerden of vervingen we diverse voorzieningen in de openbare ruimte, zoals de bovenkant van het Herewegspoorviaduct.
- Opnieuw hadden veel Stadgers op een of andere manier hun aandeel in het onderhoud en beheer van Stad. Voorbeelden hiervan zijn de acties Lentekriebels en Winterkriebels, de door bewoners uitgevoerde BORG schouw, de 50 buurt-zwerfafvalteams en de vele kleinere bewonersacties.
- Verder is het nieuwe Afvalbeheerplan voor de komende jaren vastgesteld. Ook hierbij heeft de inbreng van bewoners via het stadspanel een belangrijke rol gespeeld.

Programma 10 Veiligheid

- De gemeente Groningen is de veiligste grote gemeente van Nederland (volgens de jaarlijkse Risico Monitor Verbond Verzekeraars).
- We lieten ons leiden door de prioriteiten van de Kadernota 2015-2018. We hebben een Jaarplan Veiligheid 2015 vastgesteld, in gezamenlijkheid met de uitvoeringsprogramma's van VTH en Stadtoezicht. We werkten met integrale doelstellingen en activiteiten.
- We werkten in samenspraak met uw raad en belanghebbenden aan het nieuwe prostitutiebeleid. We hebben hierin aandacht voor de positie van de prostituee. Per 1 januari 2016 is er geen sprake meer van prostitutie in het A-kwartier.
- We brachten meer risicojongeren in beeld met behulp van een coördinator jeugd. We hebben aandacht voor jeugdgroepen en het individu. We hebben daarbij verbinding gelegd met onder meer de WIJ-teams, gebiedsteams en Straathoekwerk. We continueren deze aanpak in 2016.
- Uit de beschikbare gegevens blijkt dat in 2015 het aantal woninginbraken stevig is gedaald. In 2015 was sprake van een daling van 1186 naar 860 woninginbraken. We zijn

trots op deze stevige daling en zetten de aanpak voort om dit lage niveau te behouden en indien mogelijk nog verder te verlagen.

Programma 11 Stadhuis en Stadjer

- We werkten verder aan het professionaliseren van ons Klant Contact Center vanuit burgerperspectief met de bedoeling dat burgers 'de gemeente' meer en meer ervaren als één geheel en onze efficiency daarbij verbeterd. Het publieksnummer 14 050 bij het KCC is verder uitgebreid met het telefoonnummer van Werk en Inkomen (eerder werd deze dienstverlening in opdracht van de gemeente door het UWV uitgevoerd)
- De interactiescore met onze zeer goed bezochte Facebook pagina is blijvend hoog.
- We bedden Webcare en Webmonitoring meer in in onze organisatie. We hebben daardoor actueel zicht op online beelden en meningen over de stad of over diverse beleidsonderdelen.
- Eind 2015 is de nieuwe kerntakenwebsite gerealiseerd. Het is een majeure stap, de website is ingericht volgens de logica van de burger en stelt de meest gezochte content centraal. De site voldoet aan de nationale eisen rondom webrichtlijnen, de site is niet alleen toegankelijk op verschillende apparaten maar is ook beter toegankelijk voor mensen met een beperking. Tevens zijn alle webteksten nu geschreven in heldere taal (B1-taalniveau).
- In 2015 hebben we samen met Hefpunt, het belastingkantoor van de drie noordelijke waterschappen, een oriënterend onderzoek laten uitvoeren naar de mogelijkheid van een gezamenlijk Noordelijk Belastingkantoor (NBK), dat als kansrijk en kostenverlagend uit de bus kwam. Een nader onderzoek waartoe we vorig jaar besloten, moet een go/no-go-besluit van de betrokken binnenkort mogelijk maken. Bij een 'go' zou de nieuwe organisatie in 2017 operationeel moeten zijn.

Programma 12 College en Raad

- We hebben stappen gezet om te komen tot een nieuwe gemeentelijke indeling in de provincie. Met Slochteren zijn gesprekken afgerond over de overgang van Meerstad naar Groningen. Met Ten Boer is het principebesluit genomen te komen tot een herindeling/samenvoeging.
- De P&C-cyclus is verder gedigitaliseerd. De gemeentebegroting 2016 is voor het eerst als webversie gepubliceerd in plaats van als boekwerk.

Paragraaf Integraal gebiedsgericht werken

- We zijn eind 2014 gestart met het werken met wijkwethouders. Dit heeft geleid tot vele wijkbijeenkomsten, waarin wijkbewoners ideeën en initiatieven hebben aangereikt aan de wijkwethouders. Meerdere daarvan zijn inmiddels in uitvoering of voorbereiding.
- We hebben meerdere projecten voortgezet die gericht zijn op armoedebestrijding en burgerparticipatie. Voorbeelden daarvan zijn het wijkbedrijf Selwerd, het Aletta Jacobshuis in de Hoogte en de Oude Bieb in Lewenborg.
- Voor de huisvesting van de WIJ-teams zijn oplossingen gevonden in Beijum, Lewenborg, Korrewegwijk (oplevering komende zomer) en Oud-Zuid (De Stroming).
- Er zijn vele buurt- en burgerinitiatieven van de grond gekomen; voorbeelden daarvan zijn de samenwerking met het Terracollege in Zuid, Golvend Lewenborg en de Sociale Long Beijum in Oost, De Verwondering in de Hoogte, culturele festivals in de Korrewegwijk (Korreweg Klassiek, Korreweg Multicultureel en Leutje Festival) en een voorziening voor de Ruskenveense plas in Hoogkerk.

- We zijn verder gegaan met de doorontwikkeling van het WIJS-project, gericht op de inzet van studenten voor maatschappelijke doelen in de wijken in de stad. Inmiddels zijn meer dan 100 studenten inzetbaar, in goede samenwerking met de Hanzehogeschool en de RUG. Het WIJS-project heeft ook een eigen huisvesting gevonden in het Winkelcentrum Paddepoel.

Paragraaf Duurzaamheid

- In 2015 is "Groningen geeft energie, programma 2015-2018" vastgesteld. Daarin is het doel "Groningen energieneutraal in 2035" bevestigd. Eind 2015 waren we een eind op weg met twee belangrijke nieuwe instrumenten daarvoor: een routekaart en een Klimaatmonitor.
- Het project geothermie en warmtenet Groningen-Noordwest is dusdanig uitgewerkt dat we aan de vooravond staan van definitieve besluitvorming.
- Energiebesparing kreeg vorm via de uitrol van het Energieloket "Groningen woont SLIM" en door nieuwe prestatieafspraken voor huurwoningen.
- Het aantal zonnepanelen is in 2015 opnieuw (bijna) verdubbeld, naar 40.000. Intussen zijn business cases in voorbereiding voor zonneweides van tientallen hectares.
- De positie van Groningen kennisstad is in 2015 verder verstevigd. Met onder meer onderzoek naar een bioplasticsfabriek, het project SmartGrid bedrijventerrein Zuidoost, en de verdere ontwikkeling van de Energy Academy Europe en de energieproeftuin EnTranCe.
- We hebben een Europese subsidie verworven (Interregproject Reframe) om een belangrijke impuls te geven aan de ontwikkeling van het Suikerunieterrein als 'Foodhub'. Uit een enquête blijkt een toenemende belangstelling van Stadjsers voor duurzaam voedsel. Naast milieuwinst genereert dit project ook werkgelegenheid.

Paragraaf Vernieuwing Sociaal Domein

- In de vernieuwing van het Sociaal Domein staat de 'WIJ-aanpak' centraal. We hebben volgens plan in die lijn een stadsbrede dekking van sociale teams gerealiseerd. Daarnaast hebben we een versnelling aangebracht in de voorbereiding en uitrol van WIJ-teams. Zoals in de bedoeling lag, hebben we afgelopen jaar een tweede sociaal team doorontwikkeld tot sociaal wijkteam (WIJ). Hier hebben we extra inzet op gepleegd. Daar bovenop hebben we de start van drie extra WIJ teams begin 2016 voorbereid afgelopen jaar.

Paragraaf Bedrijfsvoering

- Het eindrapport over outsourcing van onze ICT is klaar. Hierin wordt advies gegeven over de mogelijkheden van outsourcing en het behalen van de gewenste structurele besparing.
- Het programma Vastgoed is gestart en de start van een Vastgoedorganisatie (2016) voorbereid.
- Personele ontwikkeling: vanuit het generatiepact hebben zes jongeren een structurele baan gekregen. Daarnaast hebben 10 jongeren een traineeplek gekregen en hebben we 230 stageplekken en 12 werkplekken gerealiseerd. Er zijn 14 mensen geplaatst op een garantiebaan. Het percentage externe inhuur is 13,2% van de loonsom. Laten we de inhuur bij de Vernieuwing Sociaal Domein buiten beschouwing, dan is de externe inhuur 11%.

3. Financiële resultaten en financiële positie

In dit hoofdstuk informeren wij u over de financiële resultaten in 2015 en de financiële positie van de gemeente. De rekening 2015 sluit met een voordelig resultaat van 36,1 miljoen euro. In dit raadsvoorstel lichten we de afwijkingen nader toe. Een uitgebreidere toelichting is opgenomen in de gemeenterekening 2015.

3.1 Inkomsten en uitgaven per programma

In onderstaand overzicht is de herkomst van de middelen en de lasten per programma weergegeven om een globaal inzicht te geven van de gemeentelijke inkomsten en uitgaven.

Inkomsten	Rekening 2015
Algemene uitkering	439,3
Specifieke uitkeringen van het Rijk	182,4
Gemeentelijke belastingen	71,0
Rente en dividend	58,1
Leges en heffingen	59,8
Huren en pachten	14,3
Overige inkomsten	242,6
uit/naar reserves	81,3
Totaal inkomsten	1.148,8
Uitgaven per programma	
1. Werk en inkomen	264,6
2. Economie en werkgelegenheid	32,4
3. Jeugd en onderwijs	96,8
4. Welzijn, gezondheid en zorg	179,3
5. Sport en bewegen	27,4
6. Cultuur	47,8
7. Verkeer	24,2
8. Wonen	28,7
9. Onderhoud en beheer openbare ruimte	86,4
10. Veiligheid	24,1
11. Stadhuis en Stadjer	29,6
12. College en raad	135,7
13. Algemene inkomsten en post onvoorzien	46,4
14. Algemene ondersteuning	89,3
Totaal uitgaven per programma	1.112,7
Saldo	36,1

3.2 Rekeningresultaten

We maken in de Gemeenterekening 2015 een uitsplitsing in bijzondere en overige resultaten. Bijzondere resultaten zijn die resultaten waartoe uw raad in het verleden expliciet besloten heeft. De rest wordt aangemerkt als overige resultaten.

Besteedbaar resultaat

Naast het gerealiseerde resultaat is de besteedbaarheid van dit gerealiseerde resultaat van belang. Onder het besteedbare resultaat verstaan wij het resultaat dat overblijft na aftrek van

de bestemmingsvoorstellen. Sommige voorstellen tot verrekening hebben een positief effect op het besteedbare resultaat, andere voorstellen een negatief effect. Als bijvoorbeeld een nadeel met een reserve wordt verrekend, heeft dit een gunstig effect op het besteedbare resultaat. Dit wordt groter. Als daarentegen bijvoorbeeld wordt voorgesteld om een (nieuwe) activiteit ten laste van het rekeningresultaat te brengen, wordt het besteedbaar resultaat lager. In hoofdstuk 4 van dit voorstel wordt dit nader uitgewerkt. Voorstellen die aan het besteedbaar resultaat ten goede komen hebben een positief teken. De voorstellen die het besteedbaar resultaat kleiner maken, hebben een minteken.

Het voordelig resultaat van 36,1 miljoen euro is als volgt uit te splitsen

• Bijzondere resultaten	5,0
• Overige resultaten	31,1
	<u>36,1</u>

3.2.1 Bijzonder resultaat

Het bijzondere resultaat is 5,0 miljoen euro voordelig en is als volgt opgebouwd:

Bijzondere bijstand	-0,4	N
Bouwleges	0,8	V
Grondzaken	1,3	V
Onderhoudsbudgetten Stadsbeheer	0,7	V
Parkeerbedrijf	0,7	V
Schuldhelpverlening	0,4	V
WMO	1,2	V
Diverse posten kleiner dan 0,5 miljoen	0,3	N
	<u>5,0</u>	V

TOELICHTING

Bijzondere Bijstand

N 0,4 miljoen euro

Het nadeel op de bijzondere bijstand wordt voor het grootste deel veroorzaakt door:

- een tekort op de individuele bijzondere bijstand (1 miljoen euro nadelig)
- een voordelige resultaat op de middelen van armoede die vanuit 2014 overgeheveld zijn voor de laptopregeling (243 duizend euro) en een voordelig afwijking op de overige projecten (217 duizend euro).
- een voordelige afwijking op de individuele studietoelage (151 duizend euro).
- een voordeel op de overige regelingen (Tegemoetkoming Ouderbijdrage Schoolfonds 45 duizend euro en de collectieve ziektekostenverzekering 31 duizend euro).

Bouwleges

V 0,8 miljoen euro

Het totale resultaat bij bouwleges bij de rekening bedraagt 0,8 miljoen euro voordelig. Dit resultaat bestaat uit twee onderdelen:

Leges bouwactiviteiten (V 618 duizend euro)

In tegenstelling tot voorgaande jaren is in 2015 een meeropbrengst op de leges bouwactiviteiten gerealiseerd. Ten opzichte van de actuele begroting legesinkomsten bouwactiviteit 2015 van 6,2 miljoen euro is 829 duizend euro meer aan leges gerealiseerd. Daarnaast zijn er door meer ureninzet en hogere uitgaven de lasten 211 duizend euro hoger dan begroot.

Rechtszaak bouwleges (V 189 duizend euro)

Door een uitspraak van de Hoge Raad is de Gemeente Groningen in een bouwlegeszaak in het gelijk gesteld. Door deze uitspraak moest de tegenpartij, naast de oplegde legesfactuur, ook de wettelijke invorderingsrente betalen. Dit leidt tot een incidenteel voordeel van 189 duizend euro.

Grondzaken

V 1,3 miljoen euro

Dit resultaat bestaat uit een 7-tal onderdelen:

Erfpacht (N 0,1 miljoen euro)

Binnen de exploitatie van de erfpachtterreinen is een nadeel ontstaan van 90 duizend euro in baten (pachten en verkoop) en een voordeel in de lasten van 8 duizend euro (rente). Daarnaast is er een nadeel van 55 duizend euro op de gemaakte kosten voor de uitvoering van motie erfpacht, door uw raad vastgesteld d.d. 25 september 2013. In deze motie heeft uw raad besloten om erfpacht plichtige particuliere woningbezitters in de binnenstad de mogelijkheid te geven om de blote eigendommen te verwerven.

Afgesloten grondexploitaties (V 1,1 miljoen euro)

Betreft resterende resultaten op diverse slotcalculaties afgesloten grondexploitaties. Het gaat onder andere om Gravenburg, Overwinningplein, Vinkhuizen. Daarnaast betreft het nadelige resultaten op grondexploitaties Ruskenveen en Euvelgunne ad 185 duizend euro en voordelige resultaten op de grondexploitaties Kranenburg en Winschoterdiep A. van 545 duizend euro. Per saldo levert dit nog een voordeel op van 1,1 miljoen euro.

Reserve grondzake Europapark (V 0,6 miljoen euro)

Betreft resultaten op slotcalculaties project ontwikkellocaties en achter de reitdijk van in totaal 635 duizend euro voordeel in relatie tot de reserve Grondzaken.

Suikerunie (N 0,2 miljoen euro)

In de begroting 2015 is een tekort op de exploitatie Suikerunie terrein van 1,6 miljoen euro opgenomen. Het werkelijke tekort op de exploitatie bedraagt 1,809 miljoen euro. De lasten vielen 301 duizend euro hoger uit en de gerealiseerde baten overtroffen de gebudgetteerde met 92 duizend euro.

Bouwrijpe kavels (V 0,3 miljoen euro)

Dit betreft de verkoopopbrengsten van stukjes tuingrond en restkavels van al afgesloten grondexploitaties. De lasten zijn 210 duizend euro hoger en de baten overtreffen de begrote opbrengsten met 507 duizend euro

Verhuurde kavels (V 0,2 miljoen euro)

Betreft beheer en verhuur van in bezit zijde panden en terreinen. De lasten blijken 234 duizend euro hoger te zijn en deze hogere lasten gaan gepaard met extra baten ter hoogte van 401 duizend euro.

NIEGG (N 0,5 miljoen euro)

De exploitatie van 'Nog niet in exploitatie genomen gronden', beheer, huuropbrengst, OZB, onderhoud etc. levert per saldo een nadeel op van 0,5 miljoen euro.

Overige voor- en nadelen tellen op tot een nadeel van 0,1 miljoen euro.

Onderhoudsbudgetten Stadsbeheer

V 0,7 miljoen euro

Dit resultaat bestaat uit een 2-tal onderdelen:

Stormschade Kraneweg (V 0,3 miljoen euro)

Van het door uw raad bij de jaarrekening 2014 beschikbare bedrag voor 2015 voor herplant van bomen op de meest urgente locaties resteert 290 duizend euro. Het project heeft vertraging opgelopen omdat we nutsbedrijven laten 'meeliften' bij het project herplanten van de bomen. De weg hoeft dan maar één keer open.

Herplant bomen (V 390 duizend euro)

Bij de jaarrekening 2014 is door uw raad voor de herplant van bomen extra geld van 477 duizend euro beschikbaar gesteld. In 2015 is hiervan 87 duizend euro voor de herplant van kastanjes uitgegeven. Het restant bedrag van 390 duizend euro is nog niet uitgegeven omdat de zorgvuldige afstemming met bewoners en het proces van vergunningverlening langer tijd nodig heeft.

Parkeerbedrijf

V 0,7 miljoen euro

Aan de lastenkant zijn meevallers omdat er minder kosten zijn gemaakt voor de parkeergarages, de P&R terreinen en de buurtstallingen. Aan de batenkant is vooral de sterke stijging van de inkomsten uit het straatparkeren. Er zijn nieuwe parkeerautomaten Card Only waardoor er geen inbraken meer plaatsvinden en betaald parkeren en handhaving daarop is uitgebreid.

Schuldhelpverlening

V 0,4 miljoen euro

Het voordelige resultaat van de schuldhelpverlening wordt veroorzaakt door formatieruimte die als gevolg van de reorganisatie later in 2015 is ingezet (370 duizend euro voordeel). In 2015 hebben wij hogere ontvangsten van buitengemeenten voor bewindvoering (186 duizend euro). Door het tekort op het stoppen met de uitvoering van de WSNP en een kleine vrijval binnen de overige budgetten is het uiteindelijke resultaat 438 duizend euro voordelig.

WMO

V 1,2 miljoen euro

Dit resultaat bestaat uit een 6-tal onderdelen:

Rolstoelen en woonvoorzieningen (V 0,8 miljoen euro)

De daling van de uitgaven voor woonvoorzieningen heeft zich in 2015 versterkt voortgezet. Er zijn weinig verhuisbewegingen binnen de doelgroepen. Daarnaast blijkt het vragen van een eigen bijdrage drempelverhogend te werken. Ook zien we in de onderzoeken naar

aanleiding van de aanvragen dat cliënten zelf alternatieve oplossingen vinden voor kleine woningaanpassingen die in het verleden aan hen werden vergoed.

Tegenover het voordeel bij woonvoorzieningen staat een tekort op de verstrekking van rolstoelen, veroorzaakt door een rijksbezuiniging. Deze zou door verdere stimulering van het hergebruik van rolstoelen gerealiseerd zou moeten worden. Hergebruik van rolstoelen is in Groningen echter al staande praktijk. Verder zien we dat het aandeel dure scootmobielen afneemt in verhouding met het goedkopere alternatief in de vorm van handbewogen rolstoelen.

Toegang jeugd (V 0,2 miljoen euro)

Bij de jaarrekening 2014 is 700 duizend euro bestemd voor de additionele kosten Toegang Jeugd. Hiervan resteert 198 duizend euro. Enerzijds omdat we een aantal kosten in het structurele CJG zijn opvangen, anderzijds omdat we aan een aantal werkzaamheden voor de toegang jeugd niet zijn toegekomen. Deze moeten in 2016 alsnog worden uitgevoerd.

Vervoersvoorzieningen (V 0,1 miljoen euro)

De kosten voor Wmo-vervoer zijn in 2015 verder gedaald door een daling in het aantal ritten en aantal kilometers. Daarnaast is de malus die wij de vervoerder in rekening brengen als gevolg van stiptheid e.d. verdubbeld ten opzichte van vorig jaar. Daarnaast zien we ook bij individueel Wmo-vervoer een daling van het gebruik.

Huishoudelijke Hulp (V 0,8 miljoen euro)

Om de korting op het budget voor huishoudelijke hulp op te vangen, is er een onttrekking gedaan uit de reserve Wmo in 2015. De maatregelen die we in 2015 hebben getroffen om de bezuinigingstaakstelling te kunnen realiseren zijn naast het afschaffen van de was- en strijkservice, het uitvoeren van herindicaties om dure door goedkopere zorg te vervangen. Achteraf zijn de uitgaven ook zonder onttrekking aan de reserve binnen het beschikbare budget gebleven.

Eigen bijdragen (N 0,3 miljoen euro)

De gerealiseerde eigen bijdragen over 2015 zijn 0,3 miljoen euro lager dan begroot. Gebrek aan informatie over de nieuwe taken ligt hieraan ten grondslag.

Regeling chronisch zieken en gehandicapten (N 450 duizend euro)

Sinds 2015 kent Groningen de zgn. meerkostenregeling. Gehandicapte inwoners of chronisch zieken die voor onevenredig hoge meerkosten komen te staan, kunnen bij de gemeente een aanvraag doen ter compensatie van deze kosten. In totaal hebben we aan 5.750 cliënten die vallen onder de meerkostenregeling in totaal 400 euro per cliënt uitgekeerd in 2015. In 2016 is echter gebleken dat een grote groep cliënten die tot de doelgroep behoren niet zijn aangeschreven. Deze groep zal alsnog worden aangeschreven en kan met terugwerkende kracht het vastgestelde bedrag van 400 euro per cliënt ontvangen wanneer ze aan de gestelde criteria voldoen. Het totaal uit te keren bedrag komt hiermee op 2,75 miljoen euro waardoor een overschrijding ontstaat van 450 duizend euro.

3.2.2 Overige Resultaten

Het resultaat exclusief het bijzondere resultaat, bedraagt 31,5 miljoen euro voordelig. Dit voordelige resultaat bestaat uit diverse afwijkingen waarvan de volgende afwijkingen het belangrijkste zijn:

Afwikkeling frictie Biblionet	0,5 V
Agio uitkering	3,9 V
Bedrijfsvoeringsresultaat	-1,4 N
Beheerkosten Vastgoed	0,9 V
VPB	0,5 V
Belastingen en Leges	-1,2 N
Bezuinigingen	-3,6 N
Bovenwijkse voorzieningen	1,9 V
BTW comp fonds	0,9 V
BUIG	4,9 V
ESF subsidie ten onrechte in begroting	-0,8 N
Extra beleid	11,2 V
Gemeentefonds	-3,8 N
Gotenburgweg	-1,4 N
ILB / Opleidingen	-0,9 N
Infoversum	-2,9 N
ISV	-3,0 N
Nominale comp	3,0 V
OH Stadsschouwburg	0,5 V
Onderhoud Martiniplaza	2,2 V
Overig	1,0 V
PGB / ZINN	3,4 V
Rente	2,4 V
Resultaat slotcalculatie	1,9 V
SW sectorplannen	0,5 V
Terugloop omzet detachering SW	-1,1 N
Begeleid werken/buitengemeenten	0,6 V
Veiligheidsregio	0,4 V
Verkoop panden	0,5 V
Volkshuisvesting	0,5 V
Vrijval Bodemsanering	0,8 V
Vrijval participatiebudget	2,2 V
Vrijval voorzieningen	1,1 V
Bijdrage MFC De Wijert	0,8 V
VSD	3,4 V
Werkbedrijf	0,4 V

Dividend Enexis	0,7 V
Areaaluitbreiding	0,7 V
Voorziening Vrijdag	-0,5 N
	<u>31,1 V</u>

TOELICHTING

Afwikkeling frictie Biblionet

V 0,5 miljoen euro

Bij de afwikkeling van de fusie tussen Biblionet en het Groninger Forum is er een vrijval in de frictiekosten van 570 duizend euro. Na aftrek van gemaakte kosten voor de fusie resteert een bedrag van 459 duizend euro.

Agio uitkering

V 3,9 miljoen euro

Vanuit de 'Verkoop Vennootschap BV' is een agiouitkering ontvangen. Deze uitkering is ten gunste van de vordering die we hebben op deze BV geboekt. Tegenover deze vordering staat een voorziening. Hieruit kan nu een deel ter grootte van de uitkering vrijvallen.

Bedrijfsvoeringsresultaat

N 1,4 miljoen euro

Dit resultaat bestaat uit een 6-tal onderdelen:

Bedrijfsvoeringsbudgetten (N 3,1 miljoen euro)

Bij de start van het SSC zijn opbrengsten geraamd voor het SSC vanuit het primair proces. Deze lasten zijn echter niet opgenomen in de begroting van de directies in het primair proces. Dit levert een nadeel op van 1,5 miljoen euro. Daarnaast was bij het opstellen van de begroting 2015 van de concernstelposten nog niet geheel zicht op de ontvlechting van de budgetten 2014 vanwege de reorganisatie en centralisatie van budgetten naar het SSC. Bij de rekening 2015 zijn bij de concernstelposten nadelige effecten van de ontvlechting van in totaal 1,6 miljoen euro naar voren gekomen.

Verzekeringen V 0,6 miljoen euro

Bij de toerekening van verzekeringspremies is een doublure in de begroting 2015 aangetroffen. Enerzijds is via de premieopslag een bedrag voor de storting in de voorziening assurantierisico geraamd bij de verschillende directies en anderzijds is bij het onderdeel Verzekeringen het bedrag van de storting ook geraamd. Hierdoor ontstaat in de exploitatie van 2015 een voordelige afwijking van 641 duizend euro.

Taakstellingen (N 2,4 miljoen euro)

Verminderde dienstverlening brandweer	-67
Toerekening kosten RO/EZ	-302
Niet inverdiene nom compensatie	-104
verminderde dienstverlening RO/EZ	-255
Tekort ROEZ	-250
Gotenburgweg	-450
Nog onverdeelde taakstelling RO-SSC	-740
Wegvallen dekking kamerverhuur	-158
Taakstelling PMO	44

Overheveling Oosterboog en Ciboga	-78
Verandertrajecten RO/EZ	-80
	<hr/>
	-2.440

Bovenstaande taakstellingen zijn niet gerealiseerd.

DOIB (V 0,6 miljoen euro)

Het budget dienstverlening, organisatieontwikkeling, innovatie bedrijfsvoering (DOIB) is een budget van het GMT. Van dit bedrag is in 2015 100 duizend euro niet toegekend aan specifieke projecten. Daarnaast zijn een deel van de projectkosten Zaakgericht werken nog niet gemaakt. Voor het project KCC resteert nog 170 duizend euro doordat een deel van de kosten gewoon al in de dagelijkse bedrijfsvoering zitten. Bij de andere projecten is in totaal nog 26 duizend niet gebruikt. In totaal bedraagt het voordeel op van 555 duizend euro.

Vrijval centraal ontvlochten budgetten (V 1,0 miljoen euro)

Met de vorming van het SSC zijn alle budgetten van de ondersteunende afdelingen van de deelnemende diensten gecentraliseerd. Een deel van deze budgetten valt structureel vrij. In 2016 zal deze vrijval worden ingezet om knelpunten in de begroting op te lossen dan wel een deel van de bezuinigingsopgave te realiseren. De voordelige afwijking die deze vrijval creëert bedraagt 1,0 miljoen euro.

Vrijval kapitaallasten (V 1,8 miljoen euro)

Door het niet vervangen van een software applicatie binnen het sociaal domein en door het uitstellen van een aantal investeringen op het gebied van diverse interne voorzieningen (meubilair, inventaris, etc.) is er sprake van incidentele vrijval op kapitaallasten. Hetzelfde geldt voor investeringen die zijn uitgesteld vanwege de voorgenomen outsourcing. Daarnaast zijn er minder kapitaallasten geweest in verband met de afwaardering van de boekwaarde van de Gotenburgweg. Het totale voordeel op kapitaallasten bedraagt 1,8 miljoen euro.

Overige voor- en nadelen tellen op tot een voordeel van 0,1 miljoen euro.

Beheerkosten vastgoed

V 0,9 miljoen euro

Dit betreft allemaal incidentele vrijval op onder ander schoonmaakkosten en afvalverwerking, samengevat onder beheerkosten.

Vennootschapsbelasting

V 0,5 miljoen euro

Bij de vaststelling van de jaarrekening 2014 is uit het resultaat een bedrag van 700 duizend euro beschikbaar gesteld ten behoeve van de voorbereiding op de invoering van de Wet Modernisering vennootschapsbelastingplicht voor overheidsondernemingen. In het voorstel is aangegeven dat het project door loopt tot in 2016. Bij het opmaken van de jaarrekening resteert een bedrag van 483 duizend euro.

Belastingen en Leges

N 1,2 miljoen euro

Het nadeel wordt voor het grootste deel veroorzaakt door een nadeel op de OZB van 1,2 miljoen euro. De belangrijkste oorzaak hiervan is de afhandeling van bezwaarschriften. Weliswaar is het aantal bezwaarschriften afgenomen maar een gegrond bezwaar betreffende één bedrijfspand met een hoge WOZ-waarde kan een aanzienlijk verlies aan inkomsten voor meerdere jaren tot gevolg hebben. Wij gaan ervan uit dat dit zich in 3 gevallen voor gaat

doen. Het verlies aan inkomsten is daardoor hoger dan op basis van ervaringscijfers uit het verleden werd ingeschat.

Bezuinigingen

N 3,6 miljoen euro

Van de bezuinigingspakketten was begin 2015 nog 13,7 miljoen euro te realiseren. Hiervan is ultimo 2015 5,2 miljoen euro structureel gerealiseerd. 2,9 miljoen euro is incidenteel gerealiseerd en 5,6 miljoen euro is niet gerealiseerd in 2015. Dit nadeel wordt gedempt door twee budgetten die niet volledig zijn besteed. Het gaat om het budget voor weglekeffecten (1,1 miljoen euro) en het budget voor het opvangen van bedrijfsrisico's (0,5 miljoen euro). Daarnaast resteert er vanuit het bij de begroting beschikbaar gestelde bedrag om niet te realiseren bezuinigingen af te boeken, nog 0,2 miljoen euro en is er 0,2 miljoen euro meer gerealiseerd op de bezuiniging afschrijvingstermijnen. Per saldo resteert hiermee een nadeel in 2015 van 3,6 miljoen euro. Hiervan is 3,0 miljoen incidenteel gedekt uit het voordeel vanwege de lagere bijstandslasten als gevolg van de screening van het bijstandsbestand

Bovenwijkse voorzieningen

V 1,9 miljoen euro

Op 17 december 2014 heeft de raad besloten tot een stelselwijziging, waarbij investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut in een grondexploitatie worden geactiveerd en daarna worden afgeschreven op basis van de verwachte toekomstige levensduur. Het resultaat van 1,9 miljoen voordeel is ontstaan doordat in 2015 voor een hoger bedrag is geactiveerd dan in de begroting was opgenomen. Het betreft hier de aanleg van de Sontbrug. In de begroting 2015 gingen we ervan uit dat 27 miljoen euro aan bovenwijkse voorzieningen zou worden geactiveerd. In werkelijkheid is niet 27 miljoen euro geactiveerd, maar 28,9 miljoen euro.

Btw compensatiefonds

V 0,9 miljoen euro

Het resultaat op het BTW-compensatiefonds bedraagt 893 duizend euro voordelig. Dit resultaat ontstaat doordat BTW op investeringen in rioleringen ad 2 miljoen euro kan worden gecompenseerd bij het BTW compensatiefonds. Voor deze terug te vorderen BTW is 1,2 miljoen euro begroot. Resteert een resultaat van 843 duizend euro. Daarnaast is er doorgeschoven BTW gecompenseerd voor 50 duizend euro.

Buig

V 4,9 miljoen euro

De voordelige afwijking van 4,9 miljoen euro op de BUIG-uitkeringen kan als volgt worden verklaard:

Lasten

▪ prijsontwikkeling	N 1,9 miljoen euro
▪ volumeontwikkeling en overige	V 0,9 miljoen euro
▪ vrijval budget loonkostensubsidie	V 2,0 miljoen euro
▪ Overig (af rondingen)	V 0,1 miljoen euro

Baten

▪ bijstelling budget	V 3,8 miljoen euro
----------------------	--------------------

Een uitgebreide toelichting is opgenomen in programma 1 Werk en Inkomen in het boekwerk gemeenterekening 2015.

Terug raming ESF subsidie**N 0,8 miljoen euro**

Namens de Arbeidsmarktregio Groningen heeft centrumgemeente Groningen op 25 oktober 2014 een aanvraag ingediend voor een ESF subsidie. In de periode 2014-2016 komt maximaal 5,1 miljoen euro aan subsidie beschikbaar voor de gehele arbeidsmarktregio waarvan 2 miljoen euro voor Groningen. In de begroting is voor dit bedrag een voorschot opgenomen. Dit is achteraf gezien niet toegestaan. De middelen kunnen pas worden ingezet nadat is komen vast te staan dat aan alle subsidievoorwaarden is voldaan. Daarover ontvangen we op z'n vroegst eind 2016 uitsluitsel. Voor 2015 betekent dit dat we de geraamde inkomsten niet gaan realiseren in 2015. Het verlies aan geraamde inkomsten dekken wij uit het overschot op het Participatiebudget.

Vrijval Extra Beleid**V 11,2 miljoen euro**

Jaarlijks ontstaat in de rekening een resultaat omdat beschikbare middelen voor extra beleid niet (geheel) worden uitgegeven. In principe dienen de beschikbare middelen extra beleid binnen twee jaar te worden besteed. In 2015 ontstaat een voordeel van 4,8 miljoen euro door vrijval van incidenteel extra beleid. Het gaat om de volgende middelen:

Groot onderhoud kinderboerderijen	400
Pc minima	16
Bestuurlijke dienstverlening	205
Frictiekosten bezuinigingen 2011-2014 nieuw	2.141
Interne plankosten ZRW	50
Tekort parkeerbedrijf	367
Budget gebiedsgericht werken	116
Overschot begrotingssaldo	300
Stijging proceskosten WOZ	242
Basisadministraties	48
G-Kwadraat	514
Thema Verrijken, evaluatie cultuurnota	-69
Opvangen tekorten binnen SSC begroting	500
	<hr/> 4.820

Daarnaast is ook sprake van incidentele vrijval van structureel beschikbaar gesteld extra beleid. Wanneer structurele beschikbare middelen nog niet zijn ingezet, kunnen deze in het jaar vrijvallen. Structureel blijven middelen beschikbaar voor het betreffende project. In 2015 is 6,4 miljoen euro van het structureel beschikbare beleid nog niet ingezet. Het gaat om:

Uit 2005 t/m 2010	Grote Markt	995
Uit 2007 / 2008	Terreinwinst	75
Uit 2009	Project oud en nieuw	5
Uit 2010	Eemskanaal/Europapark/Westpoort	30
Uit 2010	Budget verkeersmaatregelen-reconstructies	23
Uit 2010	Woningbouwproductie	24
Uit 2011	Wijkservicecentrum Lewenborg	4
Uit 2013	Bereikbaarheid	1.400
Uit 2014	Risicobuffer	125
Uit 2014	Extra kosten parkeerautomaten Card-only	72
Uit 2015	Schuldhelpverlening	70
Uit 2015	Bijdrage GR Meerstad	33
Uit 2015	Duurzame ontwikkeling/ambitie energieneutraal	475
Uit 2015	Stoppen ISV gelden	53
Uit 2015	Verblijfsklimaat binnenstad	17

Uit 2015	Wettelijke taken Cultuurhistorie	210
Uit 2015	Meerjarenprogramma Structuurvisie Wonen	816
Uit 2015	Meerjarenprogramma Verkeer en Vervoer	705
Uit 2015	Thema Leren	443
Uit 2014 / 2015	Ruil incidenteel/structureel	794
		6.369

Waar mogelijk betrekken we de vrijval bij de voorbereiding op de begroting 2017.

Algemene uitkering

N 3,8 miljoen euro

De algemene uitkering is 3,8 miljoen lager uitgevallen dan we verwachtten. Dit wordt met name veroorzaakt door een neerwaartse bijstelling van het accres (nadelig effect van 5,1 miljoen euro. Hiertegenover staat een hogere inkomst als gevolg van plaatselijke ontwikkelingen (aantal inwoners, aantal minderheden, het klantenpotentieel, e.d.). Dit veroorzaakt in 2015 een hogere inkomst van 1,5 miljoen euro. Tenslotte zijn er enkele nadelen in de integratie- en decentralisatie uitkeringen en over de jaren 2013/2014. Een uitgebreide toelichting op de algemene uitkering treft u aan in programma 13.

Gotenburgweg

N 1,4 miljoen euro

Er is een koper gevonden voor het gebouw aan de Gotenburgweg. De in principe overeengekomen verkoopprijs bedraagt 2,5 miljoen euro. De huidige boekwaarde van dit gebouw is 3,9 miljoen euro. Dat houdt in dat wij, conform de regels van het BBV, een bedrag van 1,4 miljoen euro hebben moeten afwaarderen.

ILB / Opleidingen

N 0,9 miljoen euro

Het hier gepresenteerde resultaat betreft het totaalresultaat van de gemeente met betrekking tot de opleidingslasten alsmede de kosten van het Individueel Loop Baanbudget (ILB) van 1.500 euro dat op grond van de cao aan iedere medewerker is toegekend over de jaren 2013 – 2015. Omdat het budget over een periode van 3 jaar kon worden opgenomen is voor de te verwachten ILB-aanvragen over 2013 en 2014 een bedrag in de hiervoor gevormde voorziening opgenomen. Deze voorziening betrof 0,7 miljoen euro, het totale tekort op ILB/opleidingen bedroeg 1,6 miljoen euro.

Infoversum

N 2,9 miljoen euro

Dit resultaat bestaat uit een 2-tal onderdelen:

Treffen voorziening voor lening aan Infoversum (2,5 miljoen N)

Vanwege het faillissement van De Stichting Infoversum houden wij er rekening mee dat de gemeentelijke lening ter grootte van 2,5 miljoen euro niet afgelost kan worden. Dat betekent dat we daarvoor een voorziening hebben getroffen. Uw raad is hiervan op de hoogte gesteld middels een brief (7 oktober 2015, registratienr. 5296960).

Herziening grondexploitatie CiBoGa (388 duizend N)

Het tekort op eindwaarde als gevolg van de te verwachten rentebaatterderving Infoversum bedraagt 388 duizend euro negatief (raadsvoorstel Herziene grondexploitatie CiBoGa 2015 Registratienr. 5343415).

ISV**N 3,0 miljoen euro**

Het totale resultaat bedraagt 3 miljoen euro nadelig. Het nadelige resultaat bestaat uit een groot aantal onderdelen, verdeeld over meerdere programma's. In de programmarekening komt dit onderdeel uitgebreid aan bod.

Nominale compensatie**V 3,0 miljoen euro**

De nominale ontwikkelingen (loon- en prijsontwikkelingen) over 2015 stellen we naar de huidige inzichten neerwaarts bij. De nominale compensatie over 2015 bedraagt 0,77%. In de begroting 2015 gingen we uit van een nominale compensatie van 1,79%. Dit betekent een daling van 1,02%.

De neerwaartse aanpassing wordt grotendeels verklaard doordat de loonkosten voor de gemeente per saldo met 1,06% dalen. Dit wordt veroorzaakt door verlaging van de pensioenpremies als gevolg van het in 2015 afgesloten pensioenakkoord. Daarnaast heeft het ABP de herstelopslag laten vervallen vanaf 1 januari 2015.

De prijsmutatie van de materiele overheidsconsumptie- het % waarop we onze prijscompensatie baseren- is over 2015 ten opzichte van de primitieve begroting verlaagd van 1,5% naar 0,6%. Tenslotte zijn de budgetten waarover nominale compensatie wordt ontvangen geactualiseerd. Per saldo leiden bovenstaande mutaties over 2015 tot een lagere nominale compensatie van 2,9 miljoen euro in 2015. Daarnaast heeft een nacalculatie over 2013 en 2014 plaatsgevonden. Per saldo geen effect (2013 voordeel 0,1 miljoen en 2014 nadeel 0,1 miljoen euro).

Bovenstaande ontwikkelingen leiden per saldo tot een voordeel van 2,9 miljoen euro in 2015.

Onderhoud Stadsschouwburg**V 0,5 miljoen euro**

Wij hebben uw raad bij de jaarrekening 2014 geïnformeerd over de stand van zaken van het achterstallig onderhoud van de Stadsschouwburg. Wij hebben de aanbestedingsprocedure tijdig afgerond. Het proces voor het verkrijgen van de omgevingsvergunning heeft drie maanden langer geduurd dan was voorzien in verband met de monumentale status van het gebouw. Daardoor zijn de werkzaamheden opgeschoven. In verband met de weersgevoeligheid van een deel van de werkzaamheden (droog en maximaal 5 graden) was het niet mogelijk om het gehele project dit jaar af te ronden. Wij verwachten dat de werkzaamheden in de eerste helft van 2016 zullen worden afgerond.

Onderhoud Martiniplaza**V 2,2 miljoen euro**

Bij de gemeenterekening 2013 heeft uw raad 6,6 miljoen euro beschikbaar gesteld voor het wegwerken van achterstallig onderhoud MartiniPlaza. Bij het opmaken van de rekening 2014 resteerde hiervan nog een bedrag van 4,3 miljoen euro. Dit bedrag is via een bestemmingsvoorstel bij de rekening 2014 opnieuw bestemd door uw raad voor het achterstallig onderhoud MartiniPlaza. In 2015 hebben we hiervan 2,1 miljoen besteed.

PGB / ZIN**V 3,4 miljoen euro**

PGB Jeugd (2,3 miljoen euro voordeel)

Een deel van de afwijking houdt verband met het feit dat de begroting 2015 is gebaseerd op de gegevens die het Rijk bij de overdracht van de nieuwe taken heeft aangeleverd, waardoor deze mogelijk niet-realistisch is geweest. Een andere mogelijke oorzaak is de invoering van

het trekkingsrecht. Na de invoering van het trekkingsrecht vinden betalingen niet meer plaats aan cliënten, maar aan zorgaanbieders, en dat pas, in tegenstelling tot de oude situatie, nadat de declaraties zijn beoordeeld en gecontroleerd. Dit heeft naar alle waarschijnlijkheid geleid tot een kostenbesparing. Andere factoren die de lagere PGB-uitgaven kunnen verklaren zijn de effecten van de in 2015 gevoerde keukentafelgesprekken, waarmee de verstrekte zorg meer dan voorheen op de specifieke omstandigheden van de hulpvrager toegesneden kon worden, de invoering van aparte, lagere tarieven voor bepaalde vormen van informele zorg.

PGB 18+ (V 0,9 miljoen euro)

De PGB-uitgaven 18+ komen ten opzichte van de begroting 0,9 miljoen euro lager uit. De mogelijke oorzaken hiervoor zijn vergelijkbaar met de beschreven oorzaken voor de lagere uitkomst voor PGB Jeugd.

Zin 18+ (V 0,3 miljoen euro)

Bij ZIN 18+ is in 2015 sprake van een voordelige afwijking doordat het regresrecht van gemeenten (dat is het recht om de kosten van verstrekkingen die voortvloeien uit een ongeval te verhalen op degenen die voor dat ongeval aansprakelijk is) op grond van een convenant met de VNG door het Verbond van Verzekeraars is afgekocht. Daarnaast valt een budget voor dagbesteding vrij, aangezien in de inkoop voor de regio van begeleiding in 2015 deze zorg al is opgenomen.

Saldo financieringsfunctie

V 2,4 miljoen euro

Voordeel korte mismatchfinanciering (V 583 duizend euro)

We hebben een gedeelte van de lange vermogensbehoefte kunnen financieren tegen 0,065% rente, terwijl we het rentetarief voor nieuwe leningen hebben begroot op 3,20%. Dit levert, na aftrek van de in de begroting opgenomen taakstelling van 1,8 miljoen euro, een voordeel op van 583 duizend euro.

Renteresultaat leningenportefeuille (V 2,1 miljoen euro)

We hebben in 2015 voor in totaal 130 miljoen euro aan nieuwe leningen afgesloten. Dit is een gemiddelde omvang van 88 miljoen euro. De nieuwe leningen hebben we kunnen afsluiten tegen gemiddeld 1,05% in plaats van 3,20%. We realiseren daarmee een rentevoordeel van 1,9 miljoen euro. Op de langlopende leningenportefeuille zijn er daarnaast nog overige relatief geringe afwijkingen van per saldo 229 duizend euro voordeel.

Overig (N 355 duizend euro)

Overige voor-en nadelen binnen de financieringsfunctie tellen op tot een nadeel van 355 duizend euro

Resultaat Slotcalculaties

V 1,9 miljoen euro

Het voordeel heeft betrekking op de slotcalculaties Lewenborg (V 1,4 miljoen euro) en Damsterdiep (V 0,5 miljoen euro). Uw raad heeft in 2015 de slotcalculatie Lewenborg Centrumzone vastgesteld en besloten om 1,2 miljoen euro van het totale resultaat van 1,362 miljoen euro in te zetten voor de bezuinigingstaakstelling ISV.

SW sectorplannen

V 0,5 miljoen euro

Het kabinet heeft in december 2,2 miljoen euro beschikbaar gesteld aan SW organisaties in de arbeidsmarktregio Groningen. Daarvoor waren sectorplannen SW ingediend. Deze

plannen zijn nu gehonoreerd. Het sectorplan heeft vooral betrekking op de wijze waarop elementen van de sociale werkbedrijven een bijdrage kunnen leveren aan de uitvoering van de participatiewet. Hierbij ligt de nadruk op de doelgroep van mensen met een arbeidsbeperking. Van de 2,2 miljoen euro heeft bijna 0,5 miljoen euro betrekking op onze gemeente. Omdat de middelen op een laat tijdstip beschikbaar zijn gesteld kunnen de middelen niet meer in 2015 worden ingezet.

Terugloop omzet detachering SW

N 1,1 miljoen euro

De in de begroting opgenomen omzet van 7,2 miljoen euro hebben we niet gerealiseerd. Als belangrijkste oorzaak geldt de terugloop van het aantal SW medewerkers. Wij houden rekening met een uitstroom van 5% ofwel ongeveer 40 personen. In de begroting is onvoldoende rekening gehouden met dit effect. Het aantal personen in detachering bedraagt afgerond 675 fte, waarvan $\pm 85\%$ daadwerkelijk omzet realiseert. Ongeveer 10% is gedetacheerd om niet of is tijdelijk niet gedetacheerd wegens ziekte of andere redenen. Gemiddeld wordt € 10.000 euro omzet per fte gehaald. De opbrengst bedraagt afgerond 6,1 miljoen euro.

Begeleid werken / Buitengemeenten

V 0,6 miljoen euro

In de begroting voor de te ontvangen SW subsidie van mensen die in andere gemeenten wonen was een bedrag opgenomen van 3,4 miljoen euro. In werkelijkheid ligt de opbrengst bijna 0,6 miljoen euro hoger (V 0,6 miljoen euro).

Veiligheidsregio

V 0,4 miljoen euro

De Veiligheidsregio Groningen geeft van haar resultaat 2014 1 miljoen euro en van haar verwachte resultaat 2015 500 duizend euro terug aan de gemeenten. Het aandeel van de gemeente Groningen voor 2014 betreft 421 duizend euro (42,10%) en voor 2015 215 duizend euro (43,10%). In totaal ontvangen we 636 duizend euro.

Daarnaast is in 2015 vanwege de gemeentelijke methodiek van nominale compensatie per saldo 223 duizend euro gekort op het budget voor de Veiligheidsregio Groningen. Deze korting kunnen we niet doorgeven aan de Veiligheidsregio Groningen en leidt tot een nadeel in 2015. In 2016 is deze werkwijze aangepast zodat een dergelijk resultaat niet meer voorkomt.

Verkoop panden

V 0,5 miljoen euro

Wij hebben een tweetal gebouwen aan de Violstraat en HW Mesdagstraat verkocht voor in totaal 514 duizend euro. De opbrengst hiervan is bedoeld voor het incidenteel realiseren van een deel van de structurele taakstelling van 2 miljoen euro bij vastgoed die ingaat per 2016.

Volkshuisvesting

V 0,5 miljoen euro

Het voordelig resultaat van per saldo 502 duizend euro op het stimuleringsfonds volkshuisvesting is ontstaan door meer rente inkomsten (V 124 duizend euro) en minder verstrekte leningen ten opzichte van begroot (V 378 duizend euro).

Vrijval bodemsanering**V 0,8 miljoen euro**

Via het gemeentefonds is de decentralisatie uitkering bodemsanering ontvangen. Omdat in 2015 nog geen bestedingsplan bodemsanering is vastgesteld valt de uitkering van 786 duizend euro vrij in het resultaat.

Vrijval participatiebudget**V 2,2 miljoen euro**

Binnen het P-budget valt bijna 2,2 miljoen euro vrij. De vrijval kunnen we splitsen in een deel overhead van 1,2 miljoen euro en een deel overige van 1 miljoen euro. De vrijval van overhead is een direct gevolg van het feit dat de regels ten aanzien van de declaratie van uitvoeringskosten ten laste van het Participatiebudget zijn komen te vervallen. Dit betekent dat de gemeente zelf mag bepalen welke kosten er gedekt worden met middelen uit het Participatiebudget. Het overige deel bestaat uit:

- een vrijval op projecten op het terrein van Maatschappelijke participatie (0,3 miljoen euro);
- een vrijval van 0,4 miljoen euro op de inzet voor nieuwe doelgroepen. De plaatsing van mensen op een afspraakbaan of een 'nieuw beschut baan' komt door aanloopp problemen, waaronder wetstechnische, moeizaam op gang;
- lagere uitgaven aan gesubsidieerde banen (0,3 miljoen euro) als gevolg van het dalende aantal seniorenbanen.

Vrijval voorzieningen**V 1,1 miljoen euro**

Vrijval voorziening Beckerweg (V 0,3 miljoen euro)

De hoogte van de voorziening is bepaald conform systematiek afgelopen jaren. Hierin is dekking voor risico's opgenomen waarbij de kans op voordoen relatief laag is. Na herberekening is bepaald dat de voorziening te hoog is en een bedrag vrij dient te vallen.

Vrijval Assurantierisico (V 144 duizend euro euro)

Deze voorziening is bedoeld om het eigen risico dat de gemeente loopt bij schadeclaims op te vangen. Rekening houdend met de nog te verwachten verplichtingen valt 144 duizend euro vrij.

Voorziening volkshuisvesting (V 110 duizend euro)

In het verleden zijn niet geborgde leningen verstrekt aan woningbouwcorporaties. Voor het risico is een voorziening gevormd. Aangezien de leningenportefeuille afloopt kan 110 duizend euro vrijvallen.

Voorziening ambulancedienst (V 97 duizend euro)

De voorziening Ambulancedienst is ingesteld om de kosten van voormalig ambulancepersoneel op te vangen. Uitgaande van nog te verwachten verplichtingen met betrekking tot de FLO-rechten van deze voormalige medewerkers valt een bedrag van 97 duizend euro vrij ten gunste van de exploitatie.

Voorziening dubieuze debiteuren (V 430 duizend euro)

Bij de jaarrekening 2014 is een voorziening opgenomen in verband met mogelijke oninbaarheid van op dat moment gemeentebrede openstaande vorderingen. In 2015 is deze last toegerekend aan de verschillende programma's waardoor een incidenteel voordeel ontstaat van 430 duizend euro.

Bijdrage MFC de Wijert**V 0,8 miljoen euro**

Bij de jaarrekening 2014 heeft uw raad 800 duizend euro van het rekeningsresultaat bestemd voor het project MFA De Wijert. In 2016 werken we dit plan verder uit waardoor dit bedrag nog niet is besteed in 2015 en als resultaat wordt gepresenteerd. Inmiddels heeft uw raad besloten een aanvullend krediet beschikbaar te stellen voor de bouw van MFA De Wijert en dit onder meer te bestemmen voor de nieuwbouw van een filiaal van bibliotheek/Groninger Forum. Daarnaast heeft uw raad besloten het krediet voor deze nieuwbouw deels te dekken uit bovenvermeld voordelige resultaat bij de rekening 2014.

VSD**V 3,4 miljoen euro**

Dit resultaat bestaat uit de volgende onderdelen:

Uitvoeringskosten (V 2,1 miljoen euro)

Bij de de overdracht, uitvoering en transformatie van de nieuwe taken in 2015 deden zich de nodige aanloopproblemen voor zoals de administratieve problemen bij de SVB, de beperkte beschikbaarheid van gekwalificeerd personeel en de grenzen aan het tempo waarin de voorgenomen verandering naar een werkwijze met WIJ-teams doorgevoerd kon worden. De oplossingen voor dergelijke problemen kostten de nodige tijd voordat zij doorgevoerd konden worden. Dit betekent dat niet alle beschikbare budgetten in 2015 besteed konden worden. In 2016 zullen de taken die in 2015 niet voldoende uitgevoerd konden worden of vertraagd zijn (herindicaties, monitoring e.d.) alsnog uitgevoerd moeten gaan worden. Daarnaast zal de overgang van inkoop op basis van budgetfinanciering naar inkoop op basis van prestatiefinanciering ten opzichte van 2015 extra uitvoeringskosten met zich meebrengen.

Wijken voor jeugd (V 0,3 miljoen euro)

Het Project Wijken voor Jeugd heeft als doel de afname van geïndiceerde jeugdzorg te bewerkstelligen. Dit doen we door in te zetten op het versterken van de basisvoorziening in het voorliggend veld, versterken van het pedagogische klimaat, opvoedkracht en samenredzaamheid in de wijken. Met Wijken voor jeugd hebben we een nieuw werkproces ontwikkeld, waar de besluitvorming laag in de organisatie lag, bij de WIJ teams, die een zogenaamd beslisteam samenstelden. De besluitvorming verliep wat trager dan we hadden verwacht. Hierdoor kunnen een aantal projecten nog niet starten of later starten en hebben daardoor een doorloop naar 2016.

Transitie- en uitvoeringskosten VSD (V 1,1 miljoen euro)

Het budget voor innovatie en transitie VSD was opgebouwd uit verschillende componenten. Het innovatiebudget voor de ontwikkeling WIJ-teams bedroeg ruim 1,0 miljoen euro waarvan we 386 duizend euro niet hebben ingezet. We hebben kosten gemaakt voor de inzet van projectleiders, medewerkers van instellingen en de financiering van de Ploeg, een multidisciplinaire benadering van gezinnen met meerdere problematieken. Daarnaast beschikken we over een post voor transitiekosten van 650 duizend euro. Hieraan hebben we gedurende het jaar nog 181 duizend euro toegevoegd als verrekening uit 2014 voor gepleegde inzet in de regio. Daarnaast loopt de rijksvergoeding voor de inzet van de regiosecretaris Hervorming Langdurige Zorg (HLZ) van 78 duizend euro via het transitiebudget.

Het resultaat op dit transitiebudget bedraagt in totaal 444 duizend euro, waarvan 44 duizend euro op het budget voor de regiosecretaris HLZ. Dit komt omdat we een aantal kostenposten

binnen structurele budgetten konden opvangen. Daardoor is ook op de post programmakosten VSD een voordelig resultaat van 149 duizend euro ontstaan.

Werkbedrijf

V 0,4 miljoen euro

De invoering van de Participatiewet brengt met zich mee dat we mensen met een arbeidsbeperking zoveel mogelijk bij reguliere werkgevers aan het werk willen krijgen. De arbeidsmarktregio Groningen is verplicht daarvoor te komen tot een regionaal Werkbedrijf. Het kabinet heeft in de transitiefase voor de ondersteuning van deze regionale aanpak per arbeidsmarktregio 1 miljoen euro beschikbaar voor de periode 2014-2016. Van de tot en met 2015 beschikbaar gestelde middelen (0,6 miljoen euro) is tot nu toe 235 duizend euro ingezet.

Dividend Enexis

V 0,7 miljoen euro

We hebben van Enexis 2,240 miljoen euro dividend ontvangen. Dat is 707 duizend euro hoger dan het begrote dividend van 1,533 miljoen euro.

Areaal uitbreiding

V 0,7 miljoen euro

In de begroting 2015 is een budget opgenomen voor areaal uitbreiding sociaal ad 738 duizend euro. Van dit budget is geen gebruik gemaakt.

Voorziening St. VRIJDAG

N 0,5 miljoen euro

Ingaande 2014 is een fusie gerealiseerd tussen de voormalige Muziekschool en het Kunstencentrum, resulterend in de St. VRIJDAG. Bij deze fusie is een boedelscheiding gerealiseerd tussen de voormalige Muziekschool en de gemeente Groningen, waarbij in een vaststellingsovereenkomst een bedrag aan kosten is overeengekomen ten laste van de St. VRIJDAG van 542 duizend euro. Deze kosten zijn in de vorm van een lening aan de St. Vrijdag in rekening gebracht.

De financiële bedrijfsvoering bij St. VRIJDAG is op orde, maar binnen de exploitatiebegroting is geen ruimte voor het opvangen van aanvullende kosten die voortvloeien uit de fusie en de transitie. Dit heeft er toe geleid dat in de afgelopen jaren de exploitatie met een negatief resultaat is afgesloten, waardoor het eigen vermogen nog verder is afgenomen. Ter dekking van het risico op mogelijke oninbaarheid van de uitstaande lening is een voorziening opgenomen. Het gaat daarbij om het restant bedrag van de lening (512 duizend euro per ultimo 2015).

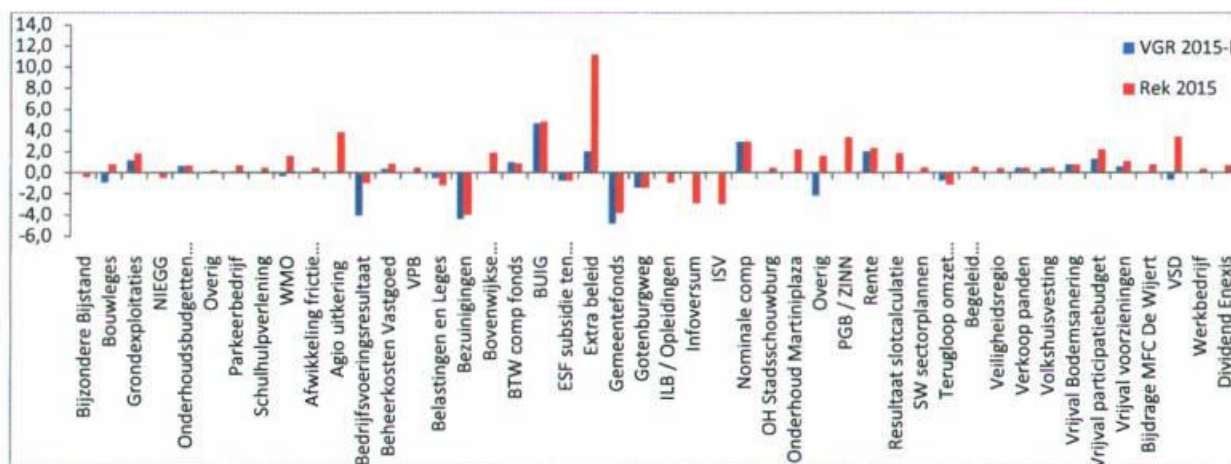
3.3 Afwijkingen ten opzichte van Voortgangsrapportage 2015-II

In Voortgangsrapportage 2015-II (VGR 2015-II) verwachtten we een nadeel van 2,2 miljoen euro. Daarmee is het rekeningresultaat 2015 ten opzichte van de prognose in de voortgangsrapportage 38,7 miljoen voordeliger. In onderstaande grafiek zijn deze resultaten ten opzichte van de VGR 2015-II weergegeven. Gerelateerd aan het lastentotaal in de actuele begroting van 1.285 miljoen euro is dat een afwijking van 3 %. Daarmee is deze afwijking conform aan onze norm (3% van het lastentotaal) voor begrotingsbeheer.

De raad is in januari 2016 door middel van een collegebrief aan de raad op hoofdlijnen geïnformeerd over de geactualiseerde prognose VGR 2015-II. Daarbij is aangegeven dat we, ten behoeve van de beoordeling van de voorspelbaarheid van ons (financiële) resultaat, de werkelijke realisatie vergelijken met de resultaten die bij de VGR 2015-II zijn afgegeven. Dit omdat het geen volledige VGR betrof maar een rapportage over de afwijkingen.

Een aantal grotere afwijkingen die we ten tijde van de VGR 2015-II niet konden voorzien, zijn bij de actualisatie van de VGR 2015-II aan uw raad kenbaar gemaakt door middel van een collegebrief in januari 2016. Zoals bijvoorbeeld het nadeel Infoversum van 2,9 miljoen euro naar aanleiding van het faillissement en de agio uitkering uit de Verkoop Vennootschaps BV van 3,9 miljoen euro. Verder is bij de actualisatie ook de vrijval op de WMO budgetten gemeld (1,5 miljoen euro), zij het voor een iets hoger bedrag dan uiteindelijk bij de rekening het geval is. Ook de resultaten met betrekking tot de slotcalculaties van toen 2,1 miljoen euro zijn in de actualisatie opgenomen (bij de rekening nu 1,9 miljoen euro). Van een aantal posten extra beleid was bij de actualisatie van de VGR 2015-II bekend hoeveel er waarschijnlijk zou resteren (8,4 miljoen euro). Tot slot noemen we hier nog een grote afwijking welke ook bij de actualisatie nog niet te voorzien was, is het resultaat met betrekking tot de PGB's en de zorg in natura (ZIN) van in totaal 3,6 miljoen euro.

Afwijkingen per onderdeel

Hieronder worden de afwijkingen groter dan 0,5 miljoen euro ten opzichte van de VGR 2015-II toegelicht, evenals de voorzienbaarheid hiervan.

Bouwleges**V 1,7 miljoen euro**

Ten opzichte van de VGR 2015-II is het resultaat verbeterd met 1,7 miljoen euro. Bij de VGR 2015-II gingen we nog uit van een nadeel van 0,9 miljoen euro. Het is lastig in te schatten wanneer daadwerkelijk bouwaanvragen worden ingediend. Daarom wordt dit resultaat als onvoorzienbaar aangemerkt. Bij de VGR 2015-II is dit als onzekerheid opgenomen.

Grondzaken**V 0,7 miljoen euro**

Per saldo bedraagt het voordelige resultaat op grondzaken 1,3 miljoen euro. Dit wordt bij de deelprogramma's waar dit betrekking op heeft, toegelicht en komt uitgebreid aan de orde in de paragraaf Grondbeleid. Bij de VGR 2015-II werd nog uitgegaan van 1,2 miljoen euro. Dit verschil kan (deels) als voorzienbaar worden aangemerkt.

Parkeerbedrijf**V 0,7 miljoen euro**

Het resultaat van het Parkeerbedrijf is voor 2015 uitgekomen op 695 duizend positief. Bij de VGR 2015-II hebben we geen resultaat gepresenteerd. Het resultaat was grotendeels voorzienbaar.

Schuldhelpverlening**V 0,5 miljoen euro**

Bij de VGR 2015-II is een nadeel van 57 duizend euro gemeld. De omvang van de hogere opbrengsten was bij VGR 2015-2 nog niet duidelijk.

WMO**V 1,5 miljoen euro**

De afwijking ten opzichte van de VGR 2015-II ten opzichte van de jaarrekening 2015 op de WMO bestaat uit de volgende onderdelen:

WMO woonvoorzieningen V 0,4 miljoen euro

De daling van de vraag naar woonvoorzieningen blijkt groter te zijn dan bij VGR 2015-II voorzien werd.

Toegang jeugd V 0,3 miljoen euro

Bij VGR 2015-II werd een klein tekort van 0,1 miljoen euro verwacht voor de kosten van toegang jeugd ten opzichte van het incidenteel beschikbaar budget uit resultaatbestemming 2014. Bij de rekening 2015 is dit 0,4 miljoen voordeliger gebleken.

Huishoudelijke hulp V 0,9 miljoen

Op grond van de meest actuele SVB-gegevens wordt in de jaarrekening een overschot op de PGB-uitgaven verwacht van 0,4 miljoen euro. Dit overschot kon bij VGR 2015-II nog niet worden geprognoseerd. Bij de VGR 2015-II werd nog uitgegaan van een klein nadeel van 0,1 miljoen euro. Daarnaast daalden de uitgaven voor HH in de tweede helft 2015 als gevolg van de herindicaties die in de eerste helft 2015 werden uitgevoerd. Deze lagere uitgaven waren niet nauwkeurig prognosticeerbaar. De totale afwijking ten opzichte van de VGR 2015-II bedraagt 0,9 miljoen euro.

Niet gecontracteerde WMO begeleiding V 0,3 miljoen euro

Gedurende 2015 is steeds meer zicht gekomen op niet-gecontracteerde, maar wel te vergoeden geleverde zorg, bijvoorbeeld op grond van overgangsrecht. In VGR 2015-II werden deze kosten apart toegelicht (0,3 miljoen euro), in de jaarrekening zijn deze

verantwoord onder de verschillende soorten zorguitgaven ZIN en PGB. Daardoor is er bij de jaarrekening hier geen resultaat gepresenteerd. De totale omvang van deze problematiek bleek bij VGR 2015-II nog niet volledig in beeld.

Regeling chronisch zieken en gehandicapten (N 450 duizend euro)

Een grote groep cliënten heeft in 2015 geen gebruik kunnen maken van de regeling WTCG Cer. Dit is alsnog hersteld waardoor er een nadeel is ontstaan van 450 duizend euro. Dit feit is na het opstellen van de VGR 2015-II aan het licht gekomen.

Afwikkeling frictie Biblionet

V 0,5 miljoen euro

Bij de afwikkeling van de fusie tussen Biblionet en het Groninger Forum is er een vrijval in de frictiekosten van 570 duizend euro. Na aftrek van gemaakte kosten voor de fusie resteert een bedrag van 459 duizend euro. Dit was eind oktober 2015 bekend en daarom bij de VGR 2015-II niet gerapporteerd.

Agio uitkering

V 3,9 miljoen euro

Het besluit tot uitkering was ten tijde van de VGR 2015-II niet bekend. Het resultaat kan als onvoorzienbaar worden aangemerkt.

Bedrijfsvoeringsresultaat

V 2,9 miljoen euro

Deze afwijking ten opzichte van de VGR 2015-II bestaat uit een 4-tal onderdelen:

Verzekeringen (V 0,6 miljoen euro)

Bij de toerekening van verzekeringspremies is een doublure in de begroting 2015 aangetroffen, waardoor er een voordeel is ontstaan bij de rekening van 0,6 miljoen euro. Dit is ten tijde van het opstellen van de VGR 2015-II niet opgemerkt. Wel voorzienbaar.

Gerealiseerde taakstellingen (V 0,5 miljoen euro)

Dit betreffen de ten opzichte van de VGR 2015-II alsnog gerealiseerde taakstellingen van 0,5 miljoen euro, waarvan de grootste post de alsnog gerealiseerde taakstelling in verband met de ontvlechting van de brandweer (0,6 miljoen euro).

DOIB (V 0,6 miljoen euro)

Het voordeel op het budget dienstverlening, organisatieontwikkeling, innovatie bedrijfsvoering (DOIB) was bij de VGR 2015-II nog niet bekend. (Deels) wel voorzienbaar.

Vrijval kapitaallasten (V 1,5 miljoen euro)

De vrijval op kapitaallasten was bij de VGR 2015-II nog geprognoseerd op 0,3 miljoen euro. Bij de rekening blijkt dit een voordeel van 1,8 miljoen euro te zijn. (Deels) wel voorzienbaar.

Overige voor- en nadelen ten opzichte van de VGR 2015-II tellen op tot een nadeel van 0,3 miljoen euro.

Beheerkosten Vastgoed

V 0,5 miljoen euro

Dit betreft allemaal incidentele vrijval op onder ander schoonmaakkosten en afvalverwerking, samengevat onder beheerkosten. Bij de VGR 2015-II werd dit nog geschat op een voordeel van 350 duizend euro, bij de rekening blijkt dit 876 duizend euro te zijn. Per

saldo ten opzichte van de VGR 2015-II een voordeel van 526 duizend euro. (Deels) wel voorzienbaar.

Vennootschapsbelasting

V 0,5 miljoen euro

Het restant van het bij de jaarrekening 2014 beschikbare gestelde bedrag is bij het opmaken van de jaarrekening 483 duizend euro. Dit is bij de VGR 2015-II niet gemeld, wel voorzienbaar.

Belastingen en Leges

N 0,7 miljoen euro

De afwijking van 0,7 miljoen euro ten opzichte van VGR II wordt vooral veroorzaakt door de afwikkeling van de bezwaarschriften van de twee Groningse ziekenhuizen. In december 2015 heeft het Gerechtshof Amsterdam geoordeeld dat de landelijke Taxatiewijzer ziekenhuizen onvoldoende rekening houdt met de wettelijke werktuigenvrijstelling. Als gevolg hiervan is de WOZ-waarde van de Groningse ziekenhuizen fors verlaagd. Bij de VGR 2015-II was de uitspraak nog niet bekend.

Bezuinigingen

N 0,6 miljoen euro

Het beeld ten aanzien van de realisatie van de bezuinigingspakketten is ten opzichte van de VGR 2015-II verbeterd met 0,6 miljoen euro.

Bovenwijkse voorzieningen

V 1,9 miljoen euro

Voor 2015 is een voordeel gerealiseerd van 1,9 miljoen euro op het activeren van de bovenwijkse voorziening Sontbrug. Dit resultaat is bij de VGR 2015-II nog niet berekend, was wel te voorzien.

Extra Beleid

V 9,2 miljoen euro

De grootste posten met betrekking tot vrijval incidenteel extra beleid wat niet bekend was ten tijde van de VGR 2015-II, waren G-Kwadraat en Frictiekosten bezuinigingen:

G Kwadraat (V 0,5 miljoen euro)

G-Kwadraat is het economische programma voor de periode 2015 tot en met 2019 voor de versterking van het ondernemersklimaat. De omvang van de vrijval wordt met name bepaald door het tijdstip waarop de aanvragen door externen worden ingediend. Aangezien dit buiten de invloedssfeer van de gemeente is, was dit ten tijde van VGR II lastig in te schatten.

Frictiebudget (V 2,141 miljoen euro)

De hoogte van de vrijval was bij de VGR 2015-II nog niet bekend en onzeker in verband met de afhankelijkheid van reorganisaties en de wisselwerking die het frictiekostenbudget heeft met onder andere de reorganisatievoorziening.

Vanuit de structureel beschikbaar gestelde middelen extra beleid was de volgende vrijval niet bekend bij de VGR 2015-II:

Intensiveringsmiddelen (V 2,0 miljoen euro)

In de begroting zijn structurele middelen beschikbaar gesteld aan Intensiveringen Duurzaam, Verplaatsen, Wonen en Monumenten.

In de begroting 2015 is conform het collegeprogramma voor de jaarschijf 2015 6,0 miljoen euro beschikbaar gesteld aan intensiveringsmiddelen voor de programma's Wonen (inclusief cultuur historie), Verplaatsen en Duurzaamheid. Ultimo 2015 is in totaal voor alle programma's een bedrag van 1,95 miljoen euro niet besteed.

Bij het opstellen van de VGR 2015-II was het de bedoeling om een begrotingswijziging door te voeren om deze middelen toe te voegen aan de reserve extra beleid. Om deze reden is de afwijking toen niet gemeld.

Niet opgehaalde middelen structureel extra beleid (V 2,3 miljoen euro)

Jaarlijks worden voorstellen gedaan voor nieuwe projecten en initiatieven. Deze projecten kunnen gedekt worden met extra beleidsgeld. Indien de plannen nog niet concreet genoeg zijn wordt het extra beleidsgeld tijdelijk geparkeerd bij de Concernstaf. Zodra plannen en uitwerkingen concreet zijn, wordt het geld beschikbaar gesteld. Voor een aantal van deze projecten is het geld nog niet opgehaald. De incidentele vrijval valt vrij ten gunste van het resultaat. Het gaat hierbij om de volgende projecten:

Uit 2007: Terreinwinst	V	13
Uit 2008: Terreinwinst	V	62
Uit 2009: Project Oud & Nieuw	V	5
Uit 2013: Bereikbaarheid	V	1.400
Uit 2015: Leren	V	443
Uit 2014: Risicobuffer	V	125
Uit 2015: Gebiedsgericht werken	V	300
Uit 2015: Bijdrage GR Meerstad	V	33
	V	2.381

Van deze vrijval was bij de VGR 2015-II 0,1 miljoen euro bekend.

Ruil incidenteel / structureel (V 0,7 miljoen euro)

Deze vrijval is bij de VGR 2015-II niet gemeld.

De overige afwijkingen ten opzichte van de VGR 2015-II tellen op tot een voordeel van 1,6 miljoen euro. In de programmarekening worden de voor- en nadelen op programmaniveau toegelicht.

Gemeentefonds

V 1,1 miljoen euro

Ten opzicht van de VGR 2015-II is een voordeel gebleken van 535 duizend euro. Uit de decembercirculaire 2015 is nog een extra voordeel ten opzichte van de VGR 2015-II 542 duizend euro naar voren gekomen. Dit voordeel heeft structurele effecten, maar de omvang daarvan is pas te kwantificeren na ontvangen informatie over maatstaven (meicirculaire

2016). Daarom een incidenteel effect voor dit moment. Per saldo is het resultaat ten opzichte van de VGR 2015-II met 1,1 miljoen euro gestegen.

ILB / Opleidingen

N 0,9 miljoen euro

Het hier gepresenteerde resultaat betreft het totaalresultaat van de gemeente met betrekking tot de opleidingslasten alsmede de kosten van het Individueel Loop Baanbudget (ILB). Dit resultaat was ten tijde van de VGR 2015-II nog niet geheel te bepalen.

Infoversum

N 2,9 miljoen euro

Treffen voorziening voor lening aan Infoversum (2,5 miljoen N)

Vanwege het faillissement van De Stichting Infoversum houden wij er rekening mee dat de gemeentelijke lening ter grootte van 2,5 miljoen euro niet afgelost kan worden. Dat betekent dat we daarvoor een voorziening hebben getroffen. Uw raad is hiervan op de hoogte gesteld middels een brief (7 oktober 2015, registratienr. 5296960). Bij de VGR 2015-II was het faillissement nog niet aangevraagd en is deze post als onzekerheid opgenomen.

Herziening grondexploitatie CiBoGa (388 duizend N)

Het tekort op eindwaarde als gevolg van de te verwachten rentebaattering Infoversum bedraagt 388 duizend euro negatief (raadsvoorstel Herziene grondexploitatie CiBoGa 2015 Registratienr. 5343415).

ISV

N 3,0 miljoen euro

Het nadelige resultaat bestaat uit een groot aantal onderwerpen, verdeeld over meerdere programma's. In de programmarekening zal dit uitgebreid aan bod komen. Bij de VGR 2015-II zijn deze resultaten niet gemeld, deels wel voorzienbaar.

Onderhoud Stadsschouwburg

V 0,5 miljoen euro

De vertraging in de uitvoering van het achterstallige onderhoud aan de Stadsschouwburg heeft geleid tot een vrijval van 0,5 miljoen euro. Ten tijde van de VGR 2015-II was dit nog niet bekend, wel voorzienbaar.

Onderhoud Martiniplaza

V 2,2 miljoen euro

In de gemeenterekening 2013 heeft uw raad 6,6 miljoen euro beschikbaar gesteld voor het wegwerken van achterstallig onderhoud MartiniPlaza. Bij het opmaken van de rekening 2014 resteerde hiervan nog een bedrag van 4,3 miljoen euro. Dit bedrag is via een bestemmingsvoorstel bij de rekening 2014 opnieuw bestemd door uw raad voor het achterstallig onderhoud MartiniPlaza. In 2015 hebben we hiervan 2,1 miljoen besteed. Bij de VGR 2015-II was dit nog bekend. Dit kan derhalve als niet voorzienbaar worden aangemerkt.

PGB / ZIN

V 3,4 miljoen euro

Als gevolg van de administratieve problemen bij de SVB in 2015 bestaat bij het opmaken van de jaarrekening 2015 (en dus ook niet bij de VGR 2015-II), nog geen zekerheid over de rechtmatigheid en de volledigheid van de in 2015 door de SVB voor afzonderlijke gemeenten verrichte betalingen. De controle hierop bij de SVB zal in de loop van 2016 worden afgerond.

Resultaat Slotcalculatie**V 1,9 miljoen euro**

Het resultaat van 1,9 miljoen voordeel heeft betrekking op de slotcalculaties Lewenborg centrum zone en Damsterdiep. Deze slotcalculaties waren ten tijde van het opstellen van de VGR 2015-II nog niet afgerond, maar wel voorzienbaar.

SW Sectorplannen**V 0,5 miljoen euro**

Het kabinet heeft in december 2,2 miljoen euro beschikbaar gesteld aan SW organisaties in de arbeidsmarktregio Groningen. Van de 2,2 miljoen euro heeft bijna 0,5 miljoen euro betrekking op onze gemeente. Omdat de middelen op een laat tijdstip beschikbaar zijn gesteld was het niet mogelijk de middelen nog in 2015 in te zetten, en daarom ook niet bekend bij de VGR 2015-II.

Begeleid werken / Buitengemeenten**V 0,6 miljoen euro**

Het onderzoek naar de WIMP begroting heeft aan het licht gebracht dat de raming voor SW subsidie van buitengemeenten (dit is een subsidie van een gemeente waarvan een inwoner bij oud iederz werkzaam is en de betreffende gemeente de rijkssubsidie ontvangt) voor een te laag bedrag in de begroting is opgenomen. Dit levert een voordelig resultaat op van 600 duizend euro. Bij de VGR 2015-II was dit nog niet bekend.

Vrijval participatiebudget**V 0,9 miljoen euro**

Bij de VGR 2015-II werd nog uitgegaan van een prognose van een voordeel van 1,3 miljoen euro. Bij de rekening is het resultaat 0,9 miljoen voordeliger dan bij de VGR 2015-II. Ongeveer twee derde deel daarvan heeft betrekking op vrijval overhead en inzet voor nieuwe doelgroepen. Een derde deel betreft de lagere uitgaven voor gesubsidieerde banen. De laatste categorie was te voorzien.

Vrijval voorzieningen**V 0,5 miljoen euro**

Bij de VGR 2015-II was de vrijval voorziening Beckerweg van 320 duizend euro nog niet bekend evenals de vrijval van de voorziening Assurantierisico van 144 duizend euro. Daarnaast is er in tegenstelling tot wat gemeld is bij de VGR 2015-II geen vrijval op de voorziening wachtgeld van 100 duizend euro. Per saldo levert dit een voordeel op ten opzichte van de VGR 2015-II van 0,5 miljoen euro. Dit is als niet voorzienbaar aangemerkt, de benodigde hoogte van deze voorzieningen is bij de jaarrekening getoetst.

Bijdrage MFC de Wijert**V 0,8 miljoen euro**

Bij de jaarrekening 2014 is 800 duizend euro toegekend voor MFC de Wijert. In het bestemmingsvoorstel bij de jaarrekening 2014 is aangeven dat de planvorming in 2015 plaats zou vinden. Tijdens het opstellen van VGR 2015-II was nog niet bekend wanneer de planvorming zou zijn afgerond, het was echter wel voorzienbaar dat het niet meer in dit jaar zou worden gerealiseerd. Ondertussen is door uw raad een krediet toegekend (februari 2016) voor de bouw van MFC De Wijert.

VSD**V 4,1 miljoen euro**

Uitvoeringskosten (V 2,1 miljoen euro)

Bij de overdracht, uitvoering en transformatie van de nieuwe taken in 2015 hebben zich de nodige aanloopproblemen voor gedaan, zoals de administratieve problemen bij de SVB, de beperkte beschikbaarheid van gekwalificeerd personeel en de grenzen aan het tempo waarin de voorgenomen verandering naar een werkwijze met WIJ-teams doorgevoerd kon worden.

Bij de VGR 2015-II was daardoor onvoldoende zicht op de budgetten.

Wijken voor jeugd (V 0,3 miljoen euro)

Het project wijken voor jeugd is in juni gestart, zodat bij VGR 2015-II nog geen zicht bestond op vertraging van het project.

Ontwikkeling zorgkosten nieuwe taken V 0,9 miljoen euro

De meerkosten als gevolg van de problemen bij de SVB zijn in VGR 2015-II apart gepresenteerd. De meerkosten van 0,9 miljoen euro zitten bij de rekening in de verschillende posten opgenomen. Hierdoor vervalt het eerder genoemde nadeel bij de VGR 2015-II.

Transitie- en uitvoeringskosten VSD V 0,8 miljoen euro

Bij de VGR 2015-II was de prognose 0,2 miljoen euro. Ten opzichte van de VGR 2015-II is er per saldo een voordeel van 0,8 miljoen euro. Het verschil in resultaat ten opzichte van VGR 2015-II wordt op de post transitiekosten veroorzaakt doordat een deel van deze kosten verantwoord is bij de WIJ-teams. Daarnaast zijn er minder transitie- en uitvoeringskosten voor het programma VSD en de implementatie WIJ-teams gemaakt en is een doorbelasting van het SSC lager uitgevallen dan begroot.

Dividend Enexis

V 0,7 miljoen euro

We hebben van Enexis 2,2 miljoen euro dividend ontvangen. Dat is 0,7 miljoen euro hoger dan het begrote dividend van 1,5 miljoen euro. Dit was ten tijde van het opstellen van de VGR 2015-II nog niet bekend.

Areaaluitbreiding

V 0,7 miljoen euro

In de begroting 2015 is een budget opgenomen voor areaal uitbreiding sociaal ad 738 duizend euro. Van dit budget is geen gebruik gemaakt. Dit was bij de VGR 2015-II niet bekend, wel voorzienbaar.

Voorziening St. VRIJDAG

N 0,5 miljoen euro

In een bestuurlijk overleg tussen de St. VRIJDAG en de Gemeente Groningen is besloten tot een onafhankelijk onderzoek naar de financiële situatie van Vrijdag en om de financiële afwikkeling van de fusie nader te bekijken. Het onderzoek was ten tijde van het opstellen van de VGR 2015-II nog niet afgerond, en daarmee ook nog niet bekend of er een voorziening moest worden opgenomen.

4. Voorstellen

4.1 Voorstel bestemming rekeningresultaat 2015

In bijlage 1 vindt u onze voorstellen voor de bestemming van het rekeningresultaat. In deze paragraaf geven wij een samenvatting.

Net als in andere jaren hebben we onze voorstellen geformuleerd en gecategoriseerd op basis van de volgende besluiten en overwegingen:

- A. Over een deel van het in het verslagjaar vrijgekomen geld c.q. tekorten heeft uw raad reeds bij vorige gelegenheden (met name bij de Begroting 2016) bestemmings- respectievelijk dekkingsbesluiten genomen.
- B. Bij eerdere besluiten van uw raad zijn delen van het resultaat bestemd. Hieronder valt eveneens de tussentijdse resultaatbestemming;
- C. Resultaten vanwege Extra Beleid 2015 blijven grotendeels bestemd voor het oorspronkelijke doel;
- D. Resultaten met betrekking tot een product of programma waarvoor een bestemmingsreserve is ingesteld, worden verrekend met de betreffende reserve. Hieronder vallen ook de meeste bijzondere resultaten;
- E. Met betrekking tot de overige voorstellen zijn de voorstellen gehonoreerd die veelal noodzakelijk zijn gezien de aangegane verplichtingen, gemaakte afspraken en overeenkomsten.
- F. Aanvulling weerstandsvermogen
- G. De verwerking van de voorstellen onder A tot en met F leidt uiteindelijk tot een besteedbaar resultaat. Voor een uitleg hierover zie hoofdstuk 3.1 van dit raadsvoorstel.

Een en ander leidt tot de volgende verdeling:

Voordelig resultaat	36.052
A. Rekeningresultaat gedekt bij begroting 2016	0
B. Raadsbesluiten	-5.664
C. Extra beleid	-3.537
D. Reservemutaties	-3.046
E. Overige voorstellen	-23.725
F. Aanvulling weerstandsvermogen	0
	-35.972
G. Besteedbaar resultaat	80

Het saldo van het voordelige resultaat en de onderdelen A t/m D (23,8 miljoen euro) is de beschikbare ruimte van het college om te besluiten welke overige bestemmingsvoorstellen (E) ter vaststelling worden voorgelegd aan uw raad.

TOELICHTING

A. Rekeningresultaat ingezet/afgedekt bij begroting 2016

B. Raadsbesluiten

In december 2015 heeft uw raad bij tussentijdse resultaatbestemming een totaalbedrag van 2,1 miljoen euro bestemd. Achter het betreffende voorstellen staat 'TR' tussen haakjes. De datering en inhoud van de overige besluiten van uw raad zijn in de betreffende voorstellen toegelicht.

C. Extra Beleid

Niet alle ingezette extra beleidsmiddelen worden gedurende het jaar besteed. Bij de begrotingswijzigingen 2^e /3^e kwartaal wordt het geprognosticeerde overschot toegevoegd aan de reserve Extra Beleid zodat de middelen voor het doel waarvoor uw raad de middelen heeft toegekend, beschikbaar blijven. Verder zijn er middelen waarvan we voorstellen om deze voor het doel te behouden.

D. Reserve mutaties

Dit betreft het saldo van stortingen en onttrekkingen in verband met een resultaat behaald op een product of programma waarvoor een specifieke bestemmingsreserve is ingesteld. Als een reservemutatie een minteken heeft, gaat het om een toevoeging aan een reserve. Een reservemutatie met plusteken betreft dekking van een nadeel uit een reserve (onttrekking dus).

E. Overige voorstellen

Tot slot is een aantal overige voorstellen opgenomen die veelal noodzakelijk zijn omdat reeds verplichtingen zijn aangegaan, afspraken zijn gemaakt of overeenkomsten zijn gesloten.

F. Aanvulling weerstandsvermogen

Ten opzichte van de begroting 2016 is het weerstandsvermogen in de rekening 2015 verbeterd. In de begroting 2016 was het weerstandsvermogen nog 87%. In deze rekening is het weerstandsvermogen verbeterd naar 95%. In de jaren na 2016 blijft het weerstandsvermogen redelijk constant, doordat de meerjarige aanvulling van het beschikbare weerstandsvermogen redelijk in evenwicht is met de toename van het risico. De toelichting op bovenstaande is opgenomen in de paragraaf weerstandsvermogen in de gemeenterekening 2015.

Op langere termijn blijven we streven naar een ratio voor het weerstandsvermogen van 1,0. Daarom hebben we in de begroting 2016 de aanvulling van het weerstandsvermogen van 1,848 miljoen in 2019 structureel door laten lopen. Gelet op het bovenstaande is in 2019 een extra aanvulling van circa 10 miljoen nodig voor een ratio van 1,0. In 2016 gaan we de kadernota weerstandsvermogen uit 2011 actualiseren. Hierin zullen we ook ingaan op onze ambitie voor het weerstandsvermogen.

Op basis van afspraken met uw raad uit het Coalitieakkoord 2014-2018 is met uw raad afgesproken dat we ons weerstandsvermogen versterken tot minimaal een ratio van 0,80. Besteedbaar resultaat zetten we vervolgens voor de helft in voor verdere versterking van ons weerstandsvermogen naar 1,0, de andere helft wordt ingezet voor ambities van het college.

In de berekening van het weerstandsvermogen is met de toename van 5,4 miljoen euro vanuit de bestemmingsvoorstellen van het rekeningresultaat 2015 in 2016 rekening gehouden. De ontwikkeling van de ratio naar 95% is een tussenstand in relatie tot de begroting 2017. Dan zullen we opnieuw moeten bezien of we dit percentage kunnen handhaven.

G. Besteedbaar resultaat 2015

Na aftrek van deze voorstellen onder A tot en met F, resteert een overschot van 80 duizend euro. Hiervoor wordt een voorstel gedaan dit toe te voegen aan de AER.

4.2 Voorstel bestemming reserve Extra beleid en overige reserves

Naast de voorstellen voor de bestemming van het rekeningsaldo, doen wij een voorstel ten aanzien van de reserves extra beleid. Zie hiervoor bijlage 2.

Doorlichting reserves

Twee keer per jaar actualiseren we het gemeentelijk weerstandsvermogen: bij de gemeenterekening en bij de gemeentebegroting. Hierbij houden we alle risico's en reserves tegen het licht. Bij de doorlichting van de reserves blijkt er uit een aantal reserves middelen te kunnen vrijvallen ten gunste van de algemene egaliseringsreserve of dat een andere overboeking noodzakelijk is. Ook deze voorstellen vindt u in bijlage 2.

4.3 Voorstel instellen en opheffen van reserves en voorzieningen

In bijlage 2 in de gemeenterekening is een gedetailleerd overzicht opgenomen van alle reserves en voorzieningen binnen onze gemeente. In bijlage 3 van dit raadsvoorstel is een overzicht opgenomen van alle in te stellen en op te heffen reserves. Daarnaast is te zien welke voorzieningen in 2015 zijn ingesteld.

4.4 Begrotingswijziging

De begrotingswijziging die hoort bij de bestemmingsvoorstellen die in dit raadsvoorstel zijn opgenomen, sturen wij in juni aan uw raad.

Bijlagen

Bijlage 1.

1. Overzicht en toelichting voorstellen bestemming rekeningresultaten

OVERZICHT

Binnen de deel-overzichten zijn de voorstellen gegroepeerd en met letters aangeduid als volgt:

- A. Rekening resultaat ingezet/gedekt bij begroting 2016
- B. Raadsbesluiten
- C. Beschikbaar voor extra beleid
- D. Reservemutaties
- E. Overige voorstellen
- F. Aanvulling weerstandsvermogen
- G. Besteedbaar resultaat

Achter een aantal voorstellen staat tussen haakjes 'TR'. Dit zijn voorstellen waarover uw raad bij het voorstel over de Tussentijdse Resultaatbestemming al heeft besloten. Een negatief bedrag in onderstaande tabel betreft een voorgestelde bestemming waardoor het besteedbaar resultaat wordt verlaagd. Een positief bedrag betekent een verhoging van het besteedbaar resultaat, bijvoorbeeld doordat voorgesteld wordt een nadeel te verrekenen met een bestemmingsreserve.

A	Nr	Directie	Rekening resultaat ingezet/gedekt bij begroting 2016	
B	Nr	Directie	Raadsbesluiten	
	1	GMT	Onderhoud Martiniplaza	-2.220
	2	MO	MFC de Wijert	-800
	3	Schakelunit	Wijken voor Jeugd (TR)	-268
	4	SO	Stimuleringsregeling A kwartier	-200
	5	SSC	Renovatie casco Stadsschouwburg (TR)	-465
	6	SSC	Vennootschapsbelasting (TR)	-125
	7	Stadsbeheer	Stormschade (TR)	-677
	8	Stadsbeheer	Uitvoeren beheerplannen begraafplaatsen	-45
	9	Werk	Aanpak jeugdwerkeloosheid (TR)	-49
	10	Werk	Vorming regionaal Werkbedrijf (TR)	-365
	11	Schakelunit	Chronisch zieken en gehandicapten ten gunste van AER	-450
			Totaal Raadsbesluiten	-5.664
C	Nr	Directie	Extra Beleid	
	12	Concernstaf	Budget gebiedsgericht werken	-416

13	Bestuur	Bestuurlijke dienstverlening	-80
14	GMT	Frictiekosten Reorganisatie	-2.141
15	SSC	Knelpuntenbudget SSC	-500
16	Stadsbeheer	Kinderboerderij Stadspark	-400
Totaal Extra Beleid			-3.573

D

Nr	Directie	Reservemutaties	
17	CBK	Kunst Op Straat	71
18	Publieke dienstverlening	Reserve Verkiezingen	-53
19	SO	Bovenwijkse voorzieningen	-1.941
20	SO	Grondzaken	-1.093
21	SO	Grondbank	6
22	SO	ISV	1.832
23	SO	Parkeerbedrijf	-695
24	SO	Stimuleringsfonds volkshuisvesting	-502
25	SO	Bouwleges (omgevingsvergunning)	-663
26	Stadsbeheer	Exploitatie begraafplaatsen	105
27	SO	Reserve Bodemsanering	18
28	CS	Flankerend beleid	385
29	MO	Afhechting Biblionet	-459
30	Alle directies	Ten Boer	-26
31	Schakelunit	Egalisatiereserve WMO	-31
Totaal Reservemutaties			-3.046

E

Nr	Directie	Overige voorstellen	
32	CS	Voorbereiding implementatie omgevingswet	-300
33	SSC	Taakstelling Vastgoed	-697
34	CS	Akkoord van Groningen	-57
35	GMT	Zaakgericht Werken	-259
36	MO	Actualisatie .decentralisatie uitkering MO	27
37	MO	Kavelruil Kardinge	-127
38	MO	Correctie begroting evaluatie cultuurnota	69
39	Stadstoezicht	Evenementenbeleid 2016	-9
40	IDV	BUIG	-15.700
41	MO	Eurosonic Noorderslag (ESNS)	-100
42	Schakelunit	Decembercirculaire integratie uitkering	-8

43	Stadsontwikkeling	Bodemprogramma	-410
44	Stadsontwikkeling	Next City	-25
45	MO	Veilig Thuis Groningen	-500
46	MO	Aanloopkosten Grand Futura	-55
47	MO	Campusdiep	-120
48	MO	Toevoeging Reserve WMO	-1.500
49	MO	Budget regiosecretaris	-44
50	Stadsontwikkeling	Onvoorziene verkeersmaatregelen	-70
51	EZ	G-kwadraat	-514
52	Gebiedszaken	Veiligheid in de wijken	-95
53	Stadsontwikkeling	Fietsstrategie	-590
54	Stadsontwikkeling	Wonen op het water	-135
55	MO	Planvoorbereiding Ebbingekwartier	-250
56	MO	Noordelijk Scheepvaartmuseum	-100
57	Stadsontwikkeling	Bestedingsprogramma monumenten	-90
58	Stadsontwikkeling	Jaarprogramma Archeologie	-43
59	Stadsontwikkeling	Geluidsreducerende maatregelen	-196
60	MO	WIJ-teams	-600
61	Stadsontwikkeling	Uitvoering wettelijke taken cultuurhistorie	-50
62	Werk	Sectorplannen SW organisaties	-477
63	GMT	15 extra traineeplaatsen	-500
64	SSC	Noorderbaanbattle werkzoekenden	-50
65	Werk	Verstrekken van vouchers werkgevers	-150
Totaal overige voorstellen			-23.725

F

Nr	Directie	Aanvulling weerstandsvermogen
----	----------	-------------------------------

G

Nr	Directie	Besteedbaar resultaat	
66		Bestemming positief saldo rekening 2015 na bestemming	-80
Totaal		Totaal ingediende voorstellen	-36.052

TOELICHTING BESTEMMINGSVOORSTELLEN

	Nr.	Directie	Bestemmingsvoorstel	Bedrag
B	1.	Maatschappelijke Ontwikkeling	<p>Programma Cultuur- Deelprogramma Culturele Infrastructuur</p> <p>Onderhoud Martiniplaza</p> <p>Bij de gemeenterekening 2013 heeft uw raad 6,6 miljoen euro beschikbaar gesteld voor achterstallig onderhoud Martiniplaza. Hiervan is in 2014 2,4 miljoen uitgegeven. Eind 2015 resteert nog 2,2 miljoen. Het resterende bedrag wordt volgens het vastgestelde declaratieprotocol beschikbaar gesteld aan Martiniplaza.</p>	-2.220
	2.	Maatschappelijke Ontwikkeling	<p>Programma Cultuur - Deelprogramma Culturele Infrastructuur</p> <p>Bijdrage MFA de Wijert</p> <p>Bij de gemeenterekening 2014 is 800 duizend euro toegekend voor de onrendabele top van het project MFA De Wijert. Dit jaar vindt de verdere uitwerking van dit plan plaats, waardoor dit bedrag nog niet is besteed in 2015. In februari 2016 heeft uw raad de kredietaanvraag voor de bouw van MFA De Wijert vastgesteld. In deze kredietaanvraag is deze 800 duizend euro opgenomen als dekking van de onrendabele top die hiertoe in de bestemmingsreserve MFA De Wijert gestort wordt.</p>	-800
	3.	Maatschappelijke Ontwikkeling	<p>Programma Welzijn, Gezondheid en Zorg - Deelprogramma Sociale samenhang en leefbaarheid</p> <p>Wijken voor Jeugd</p> <p>Met het Project Wijken voor jeugd hebben we een nieuw werkproces ontwikkeld, waar de besluitvorming laag in de organisatie lag: bij de Wij teams, die een zogenaamd beslisteam samen stelden. De besluitvorming verliep wat trager dan we hadden verwacht waardoor een aantal projecten een doorloop hebben naar 2016. Bij de Tussentijdse Resultaatbestemming heeft uw raad al besloten 252 duizend euro over te hevelen naar 2016. Het werkelijke resultaat blijkt nu 268 duizend euro te zijn.</p>	-268
	4.	Stads Ontwikkeling	<p>Programma Economie en Wonen - Deelprogramma Binnenstad</p> <p>Stimuleringsregeling A-kwartier</p> <p>Op 24 februari 2016 heeft uw raad de Toekomstvisie A-kwartier vastgesteld. Onderdeel van de visie is een stimuleringsregeling voor particuliere woningverbetering. Uw raad heeft op 24 februari besloten de kosten voor deze regeling te dekken uit een voorbeslag op het rekeningresultaat 2015.</p>	-200
	5.	SSC	<p>Programma Cultuur - Deelprogramma Culturele Infrastructuur</p> <p>Renovatie casco Stadsschouwburg</p> <p>Wij hebben uw raad bij de jaarrekening 2014 geïnformeerd over de stand van zaken van het achterstallig onderhoud van de Stadsschouwburg. Door vertraging in de vergunningverlening en door weersinvloeden is een deel van de werkzaamheden opgeschoven. Deze werkzaamheden worden in de eerste helft van 2016 afgerond. Bij de Tussentijdse Resultaatbestemming heeft uw raad al besloten 230 duizend euro over te hevelen naar 2016. Het werkelijke resultaat blijkt nu 465 duizend euro te zijn.</p>	-465
	6.	SSC	<p>Programma Algemene ondersteuning - Deelprogramma Werk</p> <p>Vennootschapsbelasting (vpb)</p> <p>De voorbereiding voor de invoering van belastingplicht voor overheidsactiviteiten (vpb) brengt kosten met zich mee. Hiertoe heeft uw raad bij de gemeenterekening 2014 een budget</p>	-125

			beschikbaar gesteld. Het project loopt door in 2016 en we moeten in 2016 ook nog invoeringskosten maken. Bij de Tussentijdse Resultaatbestemming heeft uw raad al besloten 422 duizend euro over te hevelen naar 2016. Het werkelijke benodigde bedrag blijkt nu 125 duizend euro te zijn.	
	7.	Stadsbeheer	<p>Programma Onderhoud en Beheer - Deelprogramma Kwaliteit leefomgeving</p> <p>Stormschade</p> <p>Bij de gemeenterekening 2013 heeft uw raad 600 duizend euro beschikbaar gesteld voor het eerste herstel van de stormschade van de oktoberstorm 2013 en bij de gemeenterekening 2014 477 duizend voor verdere herplant bomen. In 2015 is na planvorming en overleg met bewoners gestart met de uitvoering van de meest urgente locaties zoals o.a. Uranusstraat en Neptunusstraat. De uitvoering van de Kraneweg vindt plaats in 2016. Bij de Tussentijdse Resultaatbestemming heeft uw raad al besloten 667 duizend euro over te hevelen naar 2016. Het werkelijke resultaat blijkt nu 677 duizend euro te zijn.</p>	-677
	8.	Stadsbeheer	<p>Programma Onderhoud en Beheer - Deelprogramma Kwaliteit leefomgeving</p> <p>Uitvoeren beheerplannen begraafplaatsen</p> <p>Uw raad heeft op 28 mei 2014 een budget van 357 duizend euro beschikbaar gesteld voor de uitvoering van de beheersplannen begraafplaatsen. De uitvoering vindt plaats over drie jaren (2014 t/m 2016). De restant middelen zijn benodigd voor de onderhoudsbudgetten begraafplaatsen 2016.</p>	-45
	9.	Werk	<p>Programma Werk en Inkomen – Deelprogramma Werk en activering</p> <p>Aanpak jeugdwerkloosheid</p> <p>De gemeente Groningen ontvangt als centrumgemeente van de arbeidsmarktregio Groningen in het kader van de aanpak Jeugdwerkloosheid middelen uit het gemeentefonds voor de uitvoering van regionale plannen om meer jongeren met een kwetsbare arbeidsmarktpositie actief naar werk te bemiddelen. Dit project is in september 2015 gestart en de eerste tranche heeft een doorlooptijd tot juli 2016. Bij de Tussentijdse Resultaatbestemming heeft uw raad al besloten 49 duizend euro over te hevelen naar 2016.</p>	-49
	10.	Werk	<p>Programma Werk en Inkomen - Deelprogramma Werk en activering</p> <p>Vorming regionaal werkbedrijf</p> <p>De invoering van de Participatiewet brengt met zich mee dat we mensen met een arbeidsbeperking zoveel mogelijk bij reguliere werkgevers aan het werk willen krijgen. Als 27 gemeenten van de arbeidsmarktregio Groningen zijn we verplicht daarvoor te komen tot de vorming van een regionaal Werkbedrijf. Onder een Werkbedrijf moet worden verstaan een bestuurlijk samenwerkingsverband van vertegenwoordigers van gemeenten, UWV en sociale partners (werkgevers(organisaties) en vakbonden. De arbeidsmarktregio Groningen ontvangt in totaal 1 miljoen euro, verdeeld over de jaren 2014 t/m 2016. Projecten zijn nog niet of pas laat gestart en hebben een doorloop naar 2016. Bij de Tussentijdse Resultaatbestemming</p>	-365

			heeft uw raad al besloten 450 duizend euro over te hevelen naar 2016. Het werkelijke resultaat blijkt nu 365 duizend euro te zijn.	
	11.	Schakelunit	<p>Programma Welzijn, Gezondheid en Zorg - Deelprogramma Sociale samenhang en leefbaarheid</p> <p>Chronisch zieken en gehandicapten ten gunste van de AER</p> <p>Bij de behandeling van de gemeenterekening 2014 heeft uw raad een amendement vastgesteld om het beschikbare bedrag van 450 duizend euro voor de compensatieregeling voor chronisch zieken en gehandicapten in 2015 alsnog in te zetten voor de doelgroep. Dit bedrag is in 2015 onttrokken uit de algemene egalisatiereserve (AER). Uw amendement behelst om -bijeen positief resultaat 2015 op de Wmo- de AER weer voor dit bedrag aan te vullen.</p>	-450
C	12.	Gebiedszaken	<p>Programma Wonen- Deelprogramma Bestaande Woningvoorraad</p> <p>Budget gebiedsgericht werken</p> <p>Op de beschikbaar gestelde budgetten gebiedsgericht werken, generiek deel en de gebiedsbudgetten, jaarschijf 2015, is op 1 januari 2016 nog 416 duizend euro beschikbaar. In 2016 willen we deze middelen inzetten voor:</p> <p><i>Reeds aangepane verplichtingen en concrete vertaling in projecten en activiteiten voor een bedrag van 146 duizend euro.</i></p> <p>Deze processen hebben alle betrekking op het vastgestelde gebiedsprogramma 2015. De in voorbereiding zijnde projecten betreffen oa. de herinrichting van de Kleine Leliestraat tot leefstraat, het voortzetten van Kinderwerk (SKSG) in Selwerd/Paddepoel/Tuinwijk, het project talentontwikkeling Antilliaanse jongeren Beijum, de herinrichting van de woonomgeving Medanstraat (De Gordel van Smaragd), het ecologisch wandelpad Twee Wijken (Pad 2Wijken), het project Borg De Wijert (zichtbaar maken van oude steenhuis in vijver Hora Siccemasingel i.c.m. een ontmoetingsfunctie) en een groot aantal andere bewonersinitiatieven.</p> <p><i>Dekking van het (uitvoerings)programma gebiedsgericht werken in 2016 voor een bedrag van 270 duizend euro.</i> Het definitieve gebiedsprogramma 2016 is vastgesteld door uw raad op 30 maart 2016. Als besluitpunt is in het betreffende raadsvoorstel voor vaststelling op 30 maart 2016 opgenomen: "ter dekking van het gebiedsprogramma 2016 een voorbeslag ter grootte van 300 duizend euro te leggen op het rekenresultaat 2015, gerelateerd aan het programma gebiedsgericht werken 2015".</p>	-416
	13.	Bestuur	<p>Programma College en Raad - Deelprogramma College en Raad</p> <p>Bestuurlijke dienstverlening</p> <p>Op het budget voor Bestuurlijke Dienstverlening blijft 271 duizend euro over. In 2016 gaan we door met trainingen voor stellers van stukken (10 duizend euro) en de digitalisering bestuurlijke besluitvorming (70 duizend euro).</p>	-80
	14.	GMT	<p>Programma Algemene Ondersteuning- Deelprogramma</p> <p>Frictiekosten reorganisatie</p> <p>Het frictiebudget wordt gebruikt voor het dekken van doorlopende loonkosten voor herplaatsers als gevolg van</p>	-2.141

			reorganisaties die we als gemeente hebben uitgevoerd. Door meevallende aantallen herplaatsers en actualisatie in de planning van komende reorganisaties, is een voordeel ontstaan in 2015. De verwachting is dat dit voordeel in latere jaren nog nodig zal zijn. Daarom stellen we voor dit bedrag toe te voegen aan de reserve frictiekosten.	
	15.	SSC	Programma Algemene Ondersteuning - Deelprogramma Knelpuntenbudget SSC Bij de begroting 2015 is aan het SSC een budget toegekend voor het oplossen van knelpunten. Door het realiseren van incidentele resultaten in 2015 is dit budget uiteindelijk niet nodig geweest. Gezien de knelpunten die het SSC in 2016 moet oplossen, willen wij dit budget in 2016 hiervoor gebruiken.	-500
	16.	Stadsbeheer	Programma Onderhoud en Beheer - Deelprogramma Kwaliteit leefomgeving Kinderboerderij Stadspark Voor grootonderhoud en renovatie van de kinderboerderijen Beestenborg en stadspark heeft uw raad extra middelen beschikbaar gesteld. De Beestenborg is in 2014 uitgevoerd. In 2015 is duidelijkheid gekomen over de toekomst van de Kinderboerderij Stadspark. Uitvoering van de plannen vindt in 2016 plaats.	-400
D	17.	Centrum Beeldende Kunst	Programma Cultuur - Deelprogramma Culturele infrastructuur Kunst Op Straat We stellen voor de kosten ad 71 duizend euro die het CBK in 2015 heeft gemaakt voor Kunst Op Straat te verrekenen met de bestemmingsreserve Kunst op Straat.	71
	18.	Publieke dienstverlening	Programma Stadhuis en Stadje - Deelprogramma Publieke dienstverlening Reserve Verkiezingen In 2015 heeft een onttrekking uit de reserve verkiezingen plaatsgevonden in verband met het organiseren van de gecombineerde verkiezingen van de Provinciale Staten en Waterschappen op 18 maart 2015. De uitvoeringskosten van deze verkiezingen zijn lager uitgevallen dan begroot. Wij stellen voor deze vrijval terug te storten in de reserve verkiezingen.	-53
	19.	Stads Ontwikkeling	Programma Wonen - Deelprogramma Nieuwbouw Bovenwijkse voorzieningen Op 17 december 2014 heeft uw raad besloten tot een stelselwijziging, waarbij investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut in een grondexploitatie worden geactiveerd en daarna worden afgeschreven op basis van verwachte levensduur. In het raadsvoorstel is ook aangegeven dat wij jaarlijks op basis van de oplevering en gerealiseerde bestedingen de omvang van de te activeren investeringen bepalen. In 2015 is aan baten voor de bovenwijkse voorzieningen 27 miljoen euro begroot. Door de activering van de Berlage- en Sontbrug is de realisatie 1,9 miljoen euro hoger. Omdat dit geld nodig is voor de toekomstige kapitaallasten wordt voorgesteld dit bedrag toe te voegen aan de beklemd reserve 'bovenwijkse infrastructuur grondexploitaties'.	-1.941
	20.	Stads Ontwikkeling	Programma Diversen - Deelprogramma Diversen Grondzaken	-1.093

			Per saldo bedraagt het voordelige resultaat op grondzaken 1,1 miljoen euro. Wij stellen voor dit toe te voegen aan de reserve grondzaken.	
21.	Stads Ontwikkeling	Programma Economie en Werkgelegenheid – Deelprogramma Binnenstad en toerisme Grondbank We stellen voor het nadelige renteresultaat van 6 duizend euro op de reserve Grondbank te verrekenen de reserve Grondbank.	6	
22.	Diversen	Programma divers - Deelprogramma divers ISV We stellen voor het nadelige ISV-resultaat (zie de bijlage 7 in de Gemeenterekening 2015 voor de onderbouwing) te verrekenen met de reserve ISV.	1.832	
23.	Stads Ontwikkeling	Programma Verkeer – Deelprogramma Parkeren Parkeerbedrijf Op basis van de meerjarenprognose parkeerbedrijf was voor 2015 een tekort voorzien van 367 duizend euro. In de begroting 2015 heeft uw raad dit bedrag ter afdekking van dit tekort beschikbaar gesteld. Na aftrek van dit bedrag uit de middelen extra beleid resteert een positief resultaat Parkeerbedrijf 2015 van 695 duizend euro. Ondanks de positieve vooruitzichten houdt de exploitatie van het Parkeerbedrijf een hoog risico profiel. Landelijk blijft het bezoek aan de binnensteden onderdruk staan hetgeen zijn effect heeft op vooral de omzetten en de bezettingsgraden van de parkeergarages. Ook andere macro-economische ontwikkelingen, trends en beleidskeuzes hebben een dempend effect op de exploitaties van de verschillende parkeergarages. Zo kan de ombouw van de zuidelijke ringweg effect hebben op de bezettingsgraad van de parkeergarages, maar ook renteschommelingen hebben grote effecten. Voorgesteld wordt om het bedrag van 367 duizend euro extra beleid te laten vrijvallen en om het resterende bedrag van 695 duizend euro toe te voegen aan de reserve Parkeerbedrijf om toekomstige schommelingen in het resultaat op te kunnen vangen.	-695	
24.	Stads Ontwikkeling	Programma Wonen– Deelprogramma Bestaande woningvoorraad Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Het voordelige resultaat op het stimuleringsfonds VHV bedraagt 502 duizend euro. Toevoeging aan het fonds is noodzakelijk om de toekomstige te verstrekken onderhoudsleningen aan eigenaren van monumenten en aan starters op de woningmarkt mogelijk te blijven maken.	-502	
25.	Stads Ontwikkeling	Programma Wonen - Deelprogramma Nieuwbouw Bouwleges De bestemmingsreserve bouwleges (omgevingsvergunning) is bedoeld om risico's voor tegenvallende inkomsten leges op te kunnen vangen. Voeding vindt plaats uit eventuele meeropbrengsten (bouw) leges (omgevingsvergunning). We stellen voor de meeropbrengst op de leges bouwactiviteiten 2015 toe te voegen aan de bestemmingsreserve bouwleges.	-663	
26.	Stadsbeheer	Programma Onderhoud en Beheer - Deelprogramma Kwaliteit leefomgeving	105	

			Exploitatie Begraafplaatsen We stellen voor het nadelig resultaat van 105 duizend euro op de kostendekkende exploitatie begraven te onttrekken aan de reserve afkoopsommen begraven.	
27.	Stads Ontwikkeling	Programma Onderhoud en Beheer - Deelprogramma Overig onderhoud en beheer openbare ruimte Reserve Bodemsanering De kosten van werkzaamheden ten behoeve van bodemsanering worden uit de reserve gedekt. In 2015 vallen deze kosten 38 duizend euro hoger uit dan begroot. Verder waren de toegerekende rente inkomsten aan de reserve 20 duizend euro hoger. Per saldo resteert een nadeel van 18 duizend euro. Voorgesteld wordt dit nadeel te verrekenen met de reserve bodemsanering.	18	
28.	CS	Programma Algemene Ondersteuning - Deelprogramma Algemene ondersteuning Flankerend Beleid In 2015 is ten behoeve van flankerend beleid 340 duizend euro betaald. Daarnaast heeft een dotatie voor flankerend beleid in de reorganisatievoorziening plaatsgevonden van 45 duizend euro. Voorgesteld wordt in totaal 385 duizend euro uit de reserve flankerend beleid inzetten voor de dekking van deze kosten.	385	
29.	Maatschappelijke Ontwikkeling	Programma Cultuur- Deelprogramma Culturele Infrastructuur Afhechten Biblionet De ontvlechting van de stadsbibliotheek uit de Biblionet-organisatie naar het Groninger Forum veroorzaakte frictiekosten in de backoffice organisatie van Biblionet. Deze kosten werden geraamd op ruim 1,6 miljoen euro. Op 26 november 2014 heeft uw raad besloten deze frictiekosten aan Biblionet te vergoeden via een aanvullende subsidie en de kosten te dekken uit de reserve Exploitatierisico Groninger Forum. Bij de vaststelling van de subsidie aan Biblionet bleken de uiteindelijke kosten aanmerkelijk lager dan eerder geraamd. Deze vrijval is ontstaan doordat er een omvangrijk legaat is ontvangen wat vrij mocht worden aangewend en omdat in verband met vertraging in de verhuizing naar de Nieuwe Markt er niet versneld hoefde te worden afgeschreven. In totaal bedraagt de vrijval ruim 570 duizend euro. Ten laste van deze vrijval zijn nog een aantal verplichtingen opgenomen waardoor de uiteindelijke vrijval 459 duizend euro bedraagt. Wij stellen uw raad voor deze vrijval te doteren aan de bestemmingsreserve Exploitatierisico Forum	-459	
30.	Diversen	Programma Diversen – Deelprogramma Diversen Ten Boer Wij stellen voor het positieve resultaat op de dienstverleningsovereenkomst met Ten Boer toe te voegen aan de daarvoor bestemde reserve.	-26	
31.	Schakelunit	Programma Welzijn, Gezondheid en Zorg - Deelprogramma Diversen Egalisatiereserve WMO De WMO bestaat sinds 1 januari 2015 uit bestaande taken (huishoudelijke hulp, woonvoorzieningen, vervoer en hulpmiddelen) en nieuwe taken (diverse vormen van begeleiding). De maximum grens voor de reserve is eveneens	-31	

			<p>hieruit opgebouwd.</p> <p>Voor de WMO 'bestaande taken' heeft uw raad het maximum vastgesteld op 1,3 miljoen euro. Aanvankelijk was dit bedrag ter afdekking van de risico's op woon-, rolstoel- en vervoersvoorzieningen (ongeveer 10% van het budget). Na de decentralisatie van de huishoudelijke zorg is dit bedrag gehandhaafd voor het geheel van Wmo-taken inclusief huishoudelijke hulp. De reserve bedroeg daarmee ongeveer 5% van het budget. Bij de risico's van de oude Wmo-taken is dit in de afgelopen jaren een voldoende reservering gebleken.</p> <p>Voor de WMO 'nieuwe taken' is in de eerste jaren sprake van extra onzekerheden en verhoogde risico's ten aanzien van het structureel invullen van de rijksbezuinigingen, die aan de decentralisaties van de nieuwe taken verbonden zijn. Deze risico's en onzekerheden betreffen o.m. de kosten en de effectiviteit van de WIJ-teams, de effecten van herindicaties, de mate van niet-verzilvering van indicaties, de ontwikkeling van jurisprudentie e.d.. Vanwege de extra risico's en onzekerheden stellen wij voor de periode 2015-2018 voor de nieuwe taken een hoger reservebedrag te bepalen dan voor de oude taken, namelijk van 7,5 % van het budget. Dit komt overeen met een reserve van 2,7 miljoen euro. Na deze beginperiode, als naar verwachting de uitgaven van de zorgbudgetten zich hebben gestabiliseerd, wordt de hoogte van de benodigde reserves opnieuw bepaald.</p> <p>Het maximum van de Egalisatiereserve WMO komt daarmee op 4,0 miljoen euro. De begrote stand 31-12-2016 is 2,862 miljoen euro. Met de toevoeging wordt de nieuwe stand 2,893 miljoen euro.</p>	
E	32.	CS	<p>Programma Diversen - Deelprogramma diversen</p> <p>Vorbereiding implementatie omgevingswet</p> <p>De Omgevingswet wordt gezien als een forse stelselwijziging. De Omgevingswet zal naar verwachting op 31 december 2018 in werking treden. De invoering heeft grote gevolgen voor ons beleid maar ook voor onze processen rondom vergunningverlening, toetsing en handhaving. De omgevingswet vereist daarnaast toegankelijke en transparante gegevens en digitaal gegevensbeheer: open data. Burgers en initiatiefnemers moeten digitaal direct kunnen beschikken over alle relevante informatie. Over het invoeringstraject en de gevolgen van de nieuwe wet hebben uw raad geïnformeerd met een presentatie op 6 april en via onze brief van 13 april 2016.</p> <p>In 2016 willen wij de verplichte impactanalyse uitvoeren. Hiervoor en voor de overige invoeringskosten denken wij in 2016 toe te kunnen met 300 duizend euro.</p>	-300
	33.	SSC	<p>Programma Welzijn, Gezondheid en Zorg - Deelprogramma Sociale samenhang en leefbaarheid</p> <p>Bezuinigingstaakstelling Vastgoed</p> <p>Wij willen structureel bezuinigen op gemeentelijke accommodaties. Zoals aangegeven in de begroting 2016 moeten we de eerste jaren de taakstelling incidenteel invullen. In 2015 is een boekwinst van 514 duizend euro gerealiseerd op de verkoop van de gebouwen aan de Violstraat en HW</p>	-697

			Mesdagstraat. Afwaardering van het gebouw aan de Gotenburgweg leidde tot incidentele lagere kapitaallasten van 40 duizend euro. Verder is, nu het pand aan de Europaweg aangekocht is, het restant van 143 duizend euro van de voorziening met betrekking tot de huur van dit pand vrij gevallen. Wij stellen voor de totale vrijval van 697 duizend euro toe te voegen aan de reserve Vastgoed Verkoopopbrengst t.b.v. incidentele invulling van de bezuinigingstaakstelling in 2016.	
34.	CS	<p>Programma Economie en Werkgelegenheid - Deelprogramma Groningen Kennisstad</p> <p>Akkoord van Groningen</p> <p>Uw raad heeft voor de uitvoering van het Akkoord van Groningen 2015 500 duizend euro beschikbaar gesteld. Daarnaast leveren de kennisinstellingen RUG, UMCG en Hanzehogeschool Groningen samen ook 500 duizend euro ten behoeve van de campagne City of Talent en andere Akkoordprojecten. In totaal was er voor de uitvoering dus 1 miljoen euro beschikbaar. Hiervan resteert 57 duizend euro. De helft hiervan behoort de kennisinstellingen toe.</p> <p>Met het oog op projecten die in 2015 nog niet gestart zijn maar wel in 2016 doorgang vinden en ter bekostiging van het gemeentelijke aandeel in het internationale symposium Building the Future of Health stellen wij voor het overschot uit 2015 in te zetten. Bekostiging uit budget 2016 is niet mogelijk aangezien in de begroting 2016 geen ruimte zit.</p>	-57	
35.	GMT	<p>Programma Algemene Ondersteuning - Deelprogramma Algemene ondersteuning</p> <p>Zaakgericht Werken</p> <p>Het programma Zaakgericht werken is in 2015 gestart en heeft als doel om dienstverlening aan burgers, bedrijven en instellingen te verbeteren door werkprocessen te digitaliseren en zaakgericht in te richten. Burgers kunnen straks zelf de producten van de gemeente via internet aanvragen, kunnen de status van afhandeling volgen en krijgen producten (indien mogelijk) digitaal uitgeleverd. Tevens realiseren we besparingen in de organisatie.</p> <p>Door latere oplevering van producten van Dimpact kon in 2015 een aantal projecten nog niet starten. De activiteiten worden alsnog uitgevoerd in 2016: er lopen dit jaar dus meer projecten parallel dan vooraf gepland. Voor het totale programma is een meerjarige sluitende businesscase opgesteld. Wij stellen voor het niet benutte budget 2015 door te schuiven naar 2016 om de meerjarige businesscase sluitend te houden.</p>	-259	
36.	Maatschappelijke Ontwikkeling	<p>Programma Welzijn, Gezondheid en Zorg – Deelprogramma Preventie en Zorg</p> <p>Actualisatie decentralisatie uitkering Maatschappelijke Opvang</p> <p>Met de decembercirculaire 2015 zijn voor de voor de decentralisatieuitkering Maatschappelijke Opvang over 2014 enkele maatstaven geactualiseerd. Dit leidt tot een nadeel van 27 duizend euro over 2014. De landelijke middelen voor</p>	27	

			Maatschappelijke opvang worden toegekend aan centrumgemeenten. De middelen zijn echter bestemd voor een gehele regio. Het voorstel is het nadeel over 2014 over de gehele regio te verdelen via een nacalculatie op het budget voor 2016 (het budget voor 2016 wordt hierbij gekort met het nadeel over 2014). Effectuering hiervan zal plaatsvinden bij de jaarrekening 2015. Aangezien er geen reserves zijn waarmee dit kan worden verrekend is het voorstel dit nadeel te verrekenen met de bijdrage aan de regio voor Maatschappelijke opvang over 2016.	
37.	Maatschappelijke Ontwikkeling	<p>Programma Wonen – Deelprogramma Bestaande woningvoorraad</p> <p>Kavelruil Karding</p> <p>Recreatiegebied Karding is voor een groot deel in erfpacht uitgegeven aan Vereniging Natuurmonumenten. In 2012 bleek dat een stuk grond dat in erfpacht was uitgegeven aan Natuurmonumenten, nodig was voor de aanleg van de Oostelijke ringweg. In januari 2013 is deze grond uit de erfpacht gehaald en is een bestuurlijk overleg tussen Natuurmonumenten en gemeente afgesproken dat de gemeente zich zou inspannen het stuk grond dat uit de erfpacht is gehaald te compenseren. In het kader van deze bestuurlijke toezegging heeft Natuurmonumenten gevraagd om over te gaan tot ruil van grond en aankoop van grond in het gebied, zodat de aansluiting tussen de gebieden (noordoosten en zuidoosten) verbetert. Hierdoor kan het gebied beter als samenhangend recreatie- en natuurnetwerk beheerd worden en wordt de ecologische kwaliteit van het gebied versterkt. Bij de ruil is als gevolg van overbedeling geld overgemaakt naar de gemeente Groningen. Het voornemen is, om dit geld uit de overbedeling, in te zetten voor het verwerven van grond (circa 10 ha.) aan de oostkant van het gebied. Door de aankoop komen we volledig tegemoet aan de bestuurlijke toezegging. De onderhandelingen over de verwerving van extra grond moeten nog worden afgerond en worden in een apart voorstel aan uw raad voorgelegd. Alle gronden, zowel de geruilde grond als de extra verworven grond, wordt uiteindelijk in erfpacht uitgegeven bij Natuurmonumenten. Voorgesteld wordt de opbrengst van de verkoop toe te voegen aan de reserve Karding.</p>	-127	
38.	Maatschappelijke Ontwikkeling	<p>Programma Cultuur – deelprogramma Culturele infrastructuur</p> <p>Correctie begroting evaluatie Cultuurnota</p> <p>Bij de evaluatie van het eerste jaar van de cultuurnota 2013-2016 zijn impulsmiddelen toegekend aan cultuur. Voor 2015 250 duizend euro en voor 2016 500 duizend euro. Een gewijzigde verdeling over de jaren is abusievelijk niet in de begroting 2015 verwerkt waardoor er een nadeel van 69 duizend euro is ontstaan. Wij stellen voor dit nadelige resultaat van 69 duizend euro te verrekenen met het budget 2016.</p>	69	
39.	Stadtoezicht	<p>Programma Economie en Werkgelegenheid- Deelprogramma Binnenstad en Toerisme</p> <p>Evenementenbeleid 2016</p> <p>Om het Evenementenbeleid 2016 voor de Binnenstad volledig</p>	-9	

			uit te kunnen voeren is het overschot uit 2015 ad 9 duizend euro nodig.	
40.	Werk en Inkomen	<p>Programma Werk en Inkomen- Deelprogramma Inkomen en armoede bestrijding</p> <p>Nadeel BUIG</p> <p>In de concept gemeentebegroting 2016 werd rekening gehouden met een positief resultaat op de BUIG van 10 miljoen euro. De avond voordat de concept gemeentebegroting 2016 werd gepresenteerd, werden op het gemeenteloket SZW de voorlopige bijstandsbudgetten (BUIG) 2016 gepubliceerd. Vorig jaar zorgde de bekendmaking van de bijstandsbudgetten onverwacht voor een meevaller, nu werden we geconfronteerd met een daling van het budget met 17 miljoen euro in 2016. De prognose van het resultaat in 2016 op grond van het voorlopige budget 2016 komt uit op 5,7 miljoen euro negatief. Dit betekent dat het voorlopige budget 2016 tot een herberekend tekort op de begroting 2016 leidt van 15,7 miljoen euro.</p> <p>Bij de begrotingsbehandeling is aan uw raad voorgesteld om bij gelijkblijvende omstandigheden in het voorjaar het negatieve effect van 15,7 miljoen euro op de begroting ongedaan te maken door het weerstandsvermogen aan te vullen vanuit de reserve bovenwijkse voorzieningen. In deze reserve zitten middelen om de kapitaallasten te dekken van de geactiveerde bovenwijkse voorzieningen. De kapitaallasten die dit met zich meebrengt brengen we ten laste van de in de conceptbegroting opgenomen structurele toevoeging aan het weerstandsvermogen.</p> <p>Het rekeningresultaat 2015 biedt ruimte voor alternatieve dekking voor het negatieve effect van 15,7 miljoen euro. Het voordeel van dekking uit het rekeningresultaat is dat er geen structureel beslag op het financieel perspectief wordt gelegd.</p> <p>We stellen uw raad voor, het nadeel van de BUIG ten laste te brengen van het rekeningresultaat 2015.</p>	-15.700	
41.	Maatschappelijke Ontwikkeling	<p>Programma Cultuur- Deelprogramma Culturele infrastructuur</p> <p>Eurosonic Noorderslag (ESNS)</p> <p>De gemeente subsidieert al langere tijd het internationale popevenement Eurosonic Noorderslag (ESNS). Ten aanzien van edities ESNS 2015 en ESNS 2016 is er verschil van inzicht ontstaan over de hoogte van de gemeentelijke subsidie. Na overleg met ESNS hebben wij besloten de om de gemeentelijke bijdrage aan ESNS te verhogen tot een totaal van 290 duizend euro voor beide jaren. De kosten voor deze verhoging van 100 duizend euro zijn voorgefinancierd uit het budget Aantrekkelijke Stad (G-Kracht). Wij stellen u voor het budget Aantrekkelijke Stad weer aan te vullen met 100 duizend euro..</p>	-100	
42.	Maatschappelijke Ontwikkeling	<p>Programma Welzijn, Gezondheid en Zorg - Deelprogramma Sociale samenhang en leefbaarheid</p> <p>Mutatie Integratie uitkering Sociaal Domein</p> <p>In de decembercirculaire is de integratie uitkering Sociaal domein voor 2015 aangepast. Er heeft een herberekening plaatsgevonden van de verdeling van middelen voor Participatie, er is een betere verdeling gemaakt van middelen aan de VNG en gemeenten en</p>	-8	

		het onderdeel beschermd wonen is gewijzigd.	
43.	Stads Ontwikkeling	<p>Programma Onderhoud en beheer openbare ruimte - Deelprogramma Overig onderhoud en beheer openbare ruimte</p> <p>Bodemprogramma 2016</p> <p>Het Rijk heeft voor de periode 2015-2020 Decentralisatie Uitkeringsmiddelen beschikbaar gesteld voor de uitvoering van het bodemprogramma. Als leidraad voor de invulling zijn bodemconvenanten opgesteld. Het uitvoeringsprogramma bodem en ondergrond 2015-2020 (UP), dat door uw raad is vastgesteld op 24 februari 2016 , beschrijft de bestedingen van de beschikbaar gestelde middelen. De beschikbaar gestelde middelen lopen niet geheel synchroon met het uitvoeringsprogramma. In de jaargang 2015 wordt minder besteed aan het uitvoeringsprogramma, terwijl we voor 2016 als gevolg van het doorschuiven van een aantal projecten extra uitgaven verwachten. Dit betreft onder andere het verder vergroten van onze kennis van de ondergrond, het ontwikkelen van een 3D model voor de ondergrond en de concrete invulling van de Hunzevisie. De vrijval over de jaargang 2015 bedraagt 1 miljoen euro. We stellen voor een deel van dit budget, 410 duizend euro in te zetten voor de uitvoering van het bodemprogramma 2016.</p>	-410
44.	Stads Ontwikkeling	<p>Programma Verkeer – Deelprogramma Overig Verkeer</p> <p>Next City</p> <p>In totaal valt 704 duizend euro vrij binnen het intensiveringsbudget Verplaatsen. In 2015 en 2016 wordt gewerkt aan de Next City, de nieuwe omgevingsvisie voor de stad, als opvolger van de huidige structuurvisie. Omdat verkeer en bereikbaarheid geen doelen op zich zijn, maar altijd onderdeel van een groter geheel en dienend aan de hogere ruimtelijke-economische doelen, is een bijdrage aan Next City vanuit het programma Verkeer noodzakelijk. Deze relatie is ook benoemd in het meerjarenprogramma Verkeer&Vervoer 2016-2019, vastgesteld door uw raad op 16 december 2015. Wij stellen voor 25 duizend euro uit genoemde vrijval te bestemmen voor onderzoeks- en proceskosten Next City.</p>	-25
45.	Maatschappelijke Ontwikkeling	<p>Programma Jeugd en onderwijs - Deelprogramma Integraal Jeugdbeleid</p> <p>Veilig Thuis Groningen</p> <p>In oktober 2015 heeft de landelijke inspectie onderzoek gedaan naar het functioneren van Veilig Thuis Groningen. Dit als onderdeel van een landelijk onderzoek naar de 26 nieuw gevormde Veilig Thuis-organisaties. Uit het inspectierapport blijkt dat Veilig Thuis Groningen op 11 van de 24 punten onvoldoende scoort; deze punten hebben onder meer betrekking op de 24/7 bereikbaarheid en beschikbaarheid, op de registratie van meldingen en op de capaciteit om alle meldingen aan te kunnen. Er ligt nu een verbeterplan met diverse maatregelen. Een belangrijke constatering is dat er zowel op meldingen huiselijk geweld als op meldingen kindermishandeling meer uitvoeringscapaciteit nodig is dan nu beschikbaar is. Veilig Thuis wordt gefinancierd vanuit jeugdbudgetten (via de RIGG) en vanuit de WMO (Decentralisatie uitkering huiselijk geweld). Voor het WMO deel bedraagt het tekort circa 500 duizend euro</p>	-500

		<p>structureel. Dit budget is niet beschikbaar in de decentralisatie uitkering huiselijk geweld 2016 e.v.</p> <p>Wij stellen voor vanuit het rekeningresultaat 500 duizend euro beschikbaar te stellen voor incidentele dekking in 2016. Dit geeft tijd om te zoeken naar een structurele oplossing die deels ook moet liggen in een snellere en betere overdracht van meldingen naar het lokale veld.</p>	
46.	Maatschappelijke Ontwikkeling	<p>Programma Cultuur - Deelprogramma Culturele infrastructuur</p> <p>Incidentele bijdrage aanloopkosten 2016 Grand Futura</p> <p>Grand Futura neemt per 1 juli 2016 de exploitatie en programmering van het Grand Theatre over van de OPSB en start daarnaast een productiefunctie. Grand Futura opteert voor een plek als productiehuis in de landelijke Basisinfrastructuur 2017-2020. Voor de aanloopkosten krijgt de stichting in 2016 een incidentele bijdrage van 79 duizend euro, bovenop de reguliere subsidie voor de tweede helft van 2016. Met de incidentele bijdrage kan Grand Futura alvast in 2016 laten zien wat zij van plan is vanaf 2017. Deze incidentele bijdrage wordt voor 55 duizend euro voorgefinancierd uit het cofinancieringsbudget cultuurnota 2013-2016. De overige 24 duizend euro wordt uit lopende cultuurmiddelen 2016 gedekt. Wij stellen uw raad voor het cofinancieringsbudget weer aan te vullen vanuit het rekeningresultaat met 55 duizend euro.</p>	-55
47.	Maatschappelijke Ontwikkeling	<p>Programma Welzijn, Gezondheid en Zorg – Deelprogramma Preventie en Zorg</p> <p>Campusdiep</p> <p>Het collegeprogramma schenkt aandacht voor o.a. de zwakkere kant van de samenleving. De groep die gehuisvest is in het Campusdiep proberen we de komende jaren meer op eigen benen te laten staan. Voordat dit zover is, is de huidige huisvesting nog nodig t/m 2018, waarbij wel met een afname rekening wordt gehouden dus een verlaging per 2018.</p> <p>Bij het opstellen van het PvE voor subsidiering in 2016 e.v. is er echter een technische fout ontstaan. Qua inhoud maakt het Campusdiep wel deel uit van het PvE, maar qua financiën waren ze uit het subsidiedeel weggevallen. Wij stellen uw raad voor 120 duizend euro uit het rekeningresultaat hiervoor te bestemmen.</p>	-120
48.	Schakelunit	<p>Programma Welzijn, Gezondheid en Zorg – Deelprogramma Diversen</p> <p>Toevoeging Reserve WMO</p> <p>Het resultaat VSD bedraagt 3,4 miljoen euro. In 2016 is van dit bedrag nog een deel nodig voor Herindicaties Jeugd Zin, PGB en AWBZ 18+ (400 duizend euro). Daarnaast brengt de keuze om in 2016 over te gaan van budgetfinanciering naar P*Q incidenteel aanvullende kosten met zich mee van naar schatting 1,1 miljoen euro. Zo dient de organisatie een grote hoeveelheid facturen te controleren en te betalen. Een aanvullend probleem is dat het landelijke berichtenverkeer nog steeds niet volledig functioneert. Dit betekent dat veel werkzaamheden handmatig uitgevoerd dienen te worden waar deze bij goed functionerend</p>	-1.500

		berichtenverkeer geautomatiseerd kunnen worden. Hiernaast is er sprake van problemen rondom de kwaliteit van data in de systemen van zowel de gemeente, de SVB als het RIGG welke veel extra werkzaamheden met zich meebrengen. Wij stellen uw raad voor om, ter dekking van bovengenoemde kosten, 1,5 miljoen euro toe te voegen aan de reserve WMO.	
49.	Schakelunit	Programma Welzijn, Gezondheid en Zorg - Deelprogramma Budget voor regiosecretaris In het voordeel transitie VSD zit 43,5 duizend euro op het incidentele budget voor de regiosecretaris HLZ. Dit een landelijk budget dat we voor dit specifieke doel hebben ontvangen. De taak van regiosecretaris HLZ loopt nog door in de eerste helft van het jaar 2016, waar we de vrijval ook voor willen inzetten.	-44
50.	Stads Ontwikkeling	Programma Verkeer – Deelprogramma Auto Reservering Grotere onvoorziene verkeersmaatregelen Binnen het intensiveringsbudget Verplaatsen is 100 duizend euro gereserveerd voor grotere, urgente verkeersingrepen c.q. maatregelen die voortkomen uit nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen, veranderingen in het verkeerssystemen, verzoeken vanuit uw raad of bijvoorbeeld verzoeken van burgers/wijken. Voor een 2-tal concrete maatregelen Grotere onvoorziene verkeersmaatregelen uit 2015 verwachten we het restant budget in 2016 alsnog in te moeten zetten: <ul style="list-style-type: none"> • In 2015 zijn we actief aan de slag gegaan met de uitbreiding van het parkeerregime (mogelijkheid van betaald parkeren) in samenspraak met de wijken. Daarvoor krijgen wij verschillende verzoeken van wijkcomités. Concreet zijn momenteel in gesprek met de Oosterparkwijk, Korrewegwijk, De Hoogte en Helpman. Ondertussen bereiken ons ook verzoeken vanuit de Tuinwijk en Paddepoel-Zuid om met de wijk te onderzoeken of maatregelen mogelijk zijn om de parkeeroverlast tegen te gaan en op te lossen. Daarvoor maken we onderzoeks- en proceskosten en willen we 40 duizend euro reserveren; • Met de opening van Bauhaus, zijn directe verkeersveiligheidsproblemen ontstaat bij de ontsluiting op de Kotkastraat. Eind 2015 is direct gestart met een mogelijk maatregelenpakket in de samenwerking met Bauhaus en andere belanghebbenden. Voor de realisatie daarvan in 2016 is 30 duizend euro benodigd. In totaal valt 704 duizend euro vrij binnen het intensiveringsbudget Verplaatsen. We stellen voor hiervan 70 duizend euro voor de twee genoemde projecten in te zetten.	-70
51.	Economische Zaken	Programma Divers – Deelprogramma Divers G-Kwadraat 2015 Met de Economische Agenda is een nieuwe manier van samenwerken met kennisinstellingen en het bedrijfsleven ingezet. Deze Agenda bestaat uit drie programmaonderdelen: Het Convenant Ondernemend Groningen, Het Akkoord van Groningen3.0 en Economisch programma G-Kwadraat 2015-2019. Met de Economische Agenda zijn we op een andere	-514

		manier gaan werken. We leggen niet alles van te voren vast maar springen samen met kennisinstellingen en het bedrijfsleven in op innovatieve ontwikkelingen, waarbij het initiatief vooral vanuit het bedrijfsleven komt en de gemeente faciliteert. Flexibiliteit is nodig om snel op ontwikkelingen te kunnen inspelen en is een belangrijke voorwaarde voor de nieuwe manier van samenwerken. Dit betekent ook dat we afhankelijk zijn van externe partijen waarvan we de voortgang van projecten niet (altijd) kunnen beïnvloeden. Bovendien loopt de duur van bepaalde projecten over jaargrenzen heen waardoor we bij sommige projecten commitment afgeven voor een langere periode. Deze flexibiliteit is nodig om een betrouwbare partner zijn. In totaal is 514 duizend euro niet uitgegeven in 2015 maar wel volledig toegezegd dan wel beschikt. We stellen dan ook voor om de resterende middelen uit 2015 beschikbaar te stellen voor 2016.	
52.	Gebiedszaken	<p>Programma Veiligheid – Deelprogramma Veilige woon- en leefomgeving</p> <p>Veiligheid in de wijken</p> <p>Voor Veiligheid in de wijken zijn per stadsdeel plannen opgesteld. Een deel van de middelen is in 2015 nog niet uitgegeven maar er zijn wel verplichtingen aangegaan, die hebben geleid tot uitvoering van werkzaamheden op het gebied van veiligheid in stadsdeel Oost (softdrugsaanpak Noorddijk, onderzoek bureau Intraval) en stadsdeel West (extra inzet jongerenwerk Hoogkerk in relatie tot verloop Oud en Nieuw 2015-2016). Met de partners zijn afspraken gemaakt. Voorgesteld wordt om de resterende middelen uit 2015 beschikbaar te stellen voor 2016.</p>	-95
53.	Stads Ontwikkeling	<p>Programma Verkeer – Deelprogramma Fiets</p> <p>Fietsstrategie</p> <p>Op 22 april 2015 heeft uw raad de Fietsstrategie vastgesteld en op 24 juni 2015 het bijbehorende uitvoeringsplan en de financiering daarvan. De inzet op het vervoermiddel Fiets is een topprioriteit in het gehele (meerjaren)programma Verkeer. Een groot deel van het Intensiveringsbudget Verplaatsen wordt ingezet voor deze ambitie. Het uitvoeringsprogramma omvat een veelheid aan grotere en kleinere maatregelen, met als uiteindelijke doel de stimulering en facilitering van het fietsgebruik in Stad.</p> <p>- Uitvoering van maatregelen: na het groene licht van uw raad is na de zomer 2015 de uitvoering van maatregelen opgestart. Diverse maatregelen en project zijn in voorbereiding en ontwikkeling genomen, maar daarvan is het niet altijd meer gelukt al in 2015 te starten met de uitvoering. Deze maatregelen zijn daarom gepland alsnog in 2016 te realiseren en een deel daarvan heeft ook nauwe relatie met de nieuwe visie Bestemming Binnenstad. Concreet gaat het om afgebakende maatregelen in drie categorieën:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Comfort en gedrag: diverse projecten, namelijk Slimme Fietsroutes, Fastlane Meerstad, Herkenbaarheid hoofdfietsroutenetwerk, Fietsvriendelijke verkeerslichten, Communicatie “Groningen Fietsstad” en Jaarlijkse 	-590

		<p>fietsmonitor 85 duizend euro</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ontbrekende schakels en knelpunten: één project, namelijk Verbeteren fietspad Midscheeps (fietsroute-plus vanaf Ten Boer) 200 duizend euro • Fietsparkeren op maat: twee projecten, namelijk Uitbreiding en kwaliteitsverbetering fietsenstallingen Binnenstad 165 duizend euro <p>- Experimenten verkeersgedrag: in 2015 was 140 duizend euro bestemd voor Experimenten verkeersgedrag in het kader van de Fietsstrategie, namelijk als eigen bijdrage in de Interreg-COMBI subsidieaanvraag. Ook het in 2016 beschikbare budget wordt voor een groot deel (110 duizend euro) hiervoor ingezet. Met de reserveringen uit de beide jaarschijven, kan onze totale afgesproken bedrage van 250 duizend euro in de subsidieaanvraag gestand worden gedaan en kan deze in 2016 worden ingediend. Via een "letter of commitment", d.d. 29 juni 2015, hebben we ons als gemeente al vastgelegd op een totale eigen bijdrage van 250 duizend euro aan deze subsidieaanvraag.</p> <p>In totaal valt 704 duizend euro vrij binnen het intensiveringsbudget Verplaatsen. Daarvan was 450 duizend euro in 2015 bestemd voor nog niet gerealiseerde maatregelen in het kader van de Fietsstrategie en 140 duizend euro als bijdrage in de Interreg-COMBI subsidieaanvraag. Over die maatregelen is al door uw raad besloten en willen we alsnog realiseren in 2016. Voorgesteld wordt om de resterende middelen uit 2015 beschikbaar te stellen voor 2016.</p>	
54.	Stads Ontwikkeling	<p>Programma Wonen – Deelprogramma Bestaande woningvoorraad</p> <p>Wonen op het water</p> <p>We zijn in 2015 gestart met het maken voor een visie /ruimtelijk kader voor het gebruik van water in de stad. Directe aanleidingen voor het fundamentele nadenken over de rol van water in de stad liggen onder meer in de woonvisie, de regelgeving rondom wonen op water en de rol van de diepenring in recent stedelijk beleid. In de woonvisie is afgesproken dat we een nieuwe systematiek opzetten voor uitgifte van ligplaatsen en dat we meer aandacht willen besteden aan beeldkwaliteit. De Raad van State heeft recent uitspraak gedaan dat drijvende objecten die langer dan drie maanden met een woon- of andere gebruiksfunctie ergens afgemeerd liggen onder de Woningwet vallen en daarmee onder het Bouwbesluit en de Omgevingswet. Dat heeft forse consequenties en vraagt om een nieuw kader. En tenslotte komt zowel in de binnenstadsvisie, als de fietsvisie het belang van de kwaliteit van de ruimte langs de diepenring naar voren. Ook de initiatieven van een groep betrokken stadjes – gericht op het beter benutten van de potenties van water in de stad, vragen om actie. We grijpen deze aanleidingen aan om werk te gaan maken van de kansen van water in de stad.</p> <p>In onze brief aan uw raad van 27 oktober 2015 was reeds aangekondigd dat we een deel van het beschikbare budget in 2016 willen inzetten. In lijn hiermee stellen we voor om 135</p>	-135

		duizend euro beschikbaar te stellen voor 2016.	
55.	Maatschappelijke Ontwikkeling	Programma Cultuur – Deelprogramma Culturele infrastructuur Planvoorbereiding cultuurcluster Ebbingekwartier Eind 2014 hebben wij opdracht gegeven de haalbaarheid te onderzoeken van clustering van huisvesting van een aantal culturele instellingen in het Ebbingekwartier. De komende maanden wordt dit onderzoek afgerond en bij positief oordeel daarover nader uitgewerkt in een concreet projectplan met dekkingsvoorstel, welke in later dit jaar ter besluitvorming wordt voorgelegd aan uw raad. Voor de verdere plan(voorbereidings)kosten is in 2016 250 duizend euro nodig.	-250
56.	Maatschappelijke Ontwikkeling	Programma Cultuur – Deelprogramma Culturele infrastructuur Noordelijk Scheepvaartmuseum Het Noordelijk Scheepvaartmuseum (NSM) heeft plannen voor modernisering van het museum. Inhoudelijk is het NSM bezig met een transformatie tot een historisch museum gericht op Groninger geschiedenis. In de evaluatie van de Kunstraad is aangegeven dat inhoudelijke verbeteringen onontbeerlijk zijn. Met de huidige inrichting kan het NSM onvoldoende aan onze doelstelling voldoen om geschiedenis op een laagdrempelige wijze onder de aandacht te brengen van een groot publiek. Het is gedateerd en de manier van presenteren sluit niet langer aan bij wat er tegenwoordig van een professioneel museum wordt verwacht. Hierdoor is het aantal herhalingsbezoeken te beperkt. Ook is het huidige pand niet geschikt om grote groepen of mensen in een rolstoel te ontvangen. Inmiddels is de basis gelegd voor een inhoudelijk plan dat wordt vertaald in een inrichtingsplan door bureau Bruckner. Dit toonaangevende bureau heeft ook een deel van het scheepvaartmuseum in Amsterdam ingericht. Deze plannen moeten dit jaar verder worden geconcretiseerd in een gedetailleerd plan voor de verbouwing en verdere fondsenwerving. Hiervoor is 100 duizend euro nodig. Het NSM heeft hier nog geen geld voor beschikbaar aangezien de fondsenwerving nog moet starten.	-100
57.	Stads Ontwikkeling	Programma Wonen – Deelprogramma Cultuurhistorie en archeologie Bestedingsprogramma Monumenten 2015 Jaarlijks stellen wij een Bestedingsprogramma Monumenten vast. Dit programma is altijd voor een deel overtekend omdat vooraf niet duidelijk is welke plannen (en dus subsidies) definitief doorgaan, uitgesteld worden, of uiteindelijk toch niet doorgaan. In het Bestedingsprogramma Monumenten 2015 is ruim 90 duizend euro (nog) niet besteed. Belangrijkste onderdeel betreft de verplichting inzake de realisatie van de Cultuurhistorische Waardenkaart (CWK). Dit betreft de in aanbouw zijnde digitale ontsluiting van alle informatie op het gebied van erfgoed, zowel gemeentelijk intern als extern via internet. Van groot belang voor organisatie en samenleving en noodzakelijk bij de implementatie van de Omgevingswet in 2018. Dit heeft in 2015 vertraging opgelopen maar wordt in 2016 wel gerealiseerd.	-90
58.	Stads Ontwikkeling	Programma Wonen – Deelprogramma Cultuurhistorie en archeologie	-43

			Jaarprogramma Archeologie In april 2015 hebben wij het jaarprogramma Archeologie vastgesteld. Binnen dit programma resteert nog 43 duizend euro. In 2015 zijn tevens afspraken gemaakt met de ontwikkelaar van Helpermaar over de oplossing van gemaakte kosten voor archeologie. We stellen voor het resterende budget Archeologie 2015 hiervoor aan te wenden en gelabeld aan het Jaarprogramma Archeologie 2016 toe te voegen.	
59.	Stads Ontwikkeling	Programma Wonen - Deelprogramma Bestaande woningvoorraad Geluidsreducerende maatregelen Er wordt nog steeds maar mondjesmaat gebruik gemaakt van de stimuleringsregeling geluidwerende voorzieningen. Desondanks stellen we uw raad voor het resterende budget van 196 duizend euro beschikbaar te houden omdat we ook het komende jaar de mogelijkheid willen bieden aan huiseigenaren om geluidsreducerende maatregelen toe te passen. Daarnaast willen we in 2016 bekijken hoe we deze middelen, indien de animo gering blijft, (deels) anders in kunnen zetten. Zoals in de woonvisie is aangegeven, gaan we een plan van aanpak maken voor het verbeteren van de kwaliteit van bestaande kamerverhuurpanden. Hierover informeren we uw raad voor de zomer.	-196	
60.	Schakelunit	Programma Welzijn, Gezondheid en Zorg – Deelprogramma Diversen Inzet WIJ-teams In 2016 wordt de uitrol van de WIJ-teams over de hele stad voltooid. Uit de reeds draaiende WIJ-teams blijkt dat een WIJ-manager irt tot de gebiedsgerichte opgave meer ondersteuning nodig heeft in de vorm van een stafmedewerker en voor het team een praktijkbegeleider. Dit betreft een bedrag voor circa 600 duizend euro. We stellen voor 0,6 miljoen euro van het resultaat VSD te bestemmen voor de dekking van deze kosten WIJ-teams 2016.	-600	
61.	Stads Ontwikkeling	Programma Wonen – Deelprogramma Cultuurhistorie en archeologie Uitvoering wettelijke taken Cultuurhistorie In de begroting 2015 is voor uitvoering van wettelijke taken cultuurhistorie structureel 300 duizend euro beschikbaar gesteld in verband met het wegvallen van de ISV-financiering. Van dit budget resteert nog 210 duizend euro. Onderdeel van de uitvoering van de wettelijke taken is ook het hebben van een actuele Erfgoednota. De huidige dateert uit 1995 en is dus hoognodig aan herziening toe. Dit was reeds aangekondigd in het Bestedingsprogramma Monumenten van april 2015. Eind 2015 zijn we daartoe met een extern bureau een offerte traject gestart, wat in januari heeft geresulteerd in een concrete opdracht die we middels dit voorstel willen dekken.	-50	
62.	Werk	Programma Werk en Inkomen – Deelprogramma Werk en activering Sectorplannen SW organisaties Landelijk is er 30 miljoen euro beschikbaar gesteld voor de innovatie en transformatie van de sociale werkvoorziening.	-477	

			Deze middelen komen in de vorm van een decentralisatie-uitkering via de Centrumgemeente van de arbeidsmarktregio naar de sociale werkbedrijven. Op deze manier is er voor de SW organisaties in onze arbeidsmarktregio 2,2 miljoen euro beschikbaar om maatregelen te kunnen nemen die bijdragen aan de veranderde rol die zij bij de uitvoering van de Participatiewet spelen. Dat betekent een verdere versterking van de ondersteuning van bestaande Wsw-ers, nieuwe doelgroepen in de Participatiewet en werkgevers. Van dit bedrag is 112 duizend euro bestemd voor monitoring en rapportage over de realisatie van de plannen van de SW organisaties in onze arbeidsmarktregio. Het resterende bedrag ad 365 duizend euro heeft betrekking op de projecten die zijn ingediend om de subsidie binnen te halen. Een deel van dit geld wordt al uitgegeven, bijvoorbeeld het onderzoek "dwarskijker". Wij gaan er vanuit dat er een vervolg komt op de uitkomsten van dit onderzoek, bijvoorbeeld voor de versterking van de acquisitiekraacht om banen binnen te halen voor de SW. Wij stellen voor om het bedrag hiervoor beschikbaar te houden.	
63.	GMT	<p>Programma Divers – Deelprogramma Divers</p> <p>15 Extra Traineeplaatsen (jong talentmanagement en flexibilisering)</p> <p>Wij hebben in ons coalitieakkoord de "vergroening" van de ambtelijke organisatie opgenomen. Uw raad heeft in 2014 besloten om een gemeentelijk traineeprogramma te starten (jaarlijks tien trainees) en jaarlijks het aantal werkleerbanen (BBL) met zes extra plaatsen te verhogen. Als organisatie willen we flexibeler inspelen op de opgaves die op ons afkomen. Aan de andere kant vragen steeds meer jonge medewerkers om flexibiliteit. Het traineeprogramma blijkt een mooie kweekvijver te zijn voor (tijdelijke) instroom van jongeren in onze organisatie. Meer dan de helft van de trainees geeft (al dan niet tijdelijk) hun werkcarriere een vervolg binnen de gemeentelijke organisatie. Daarnaast zijn vanuit de opbrengsten uit de Generatiepactregeling (Sociaal Statuut 2014-2018) twaalf jongeren – Stadstalenten- vast ingestroomd. Deze –Stadstalenten- werken, net zoals de trainees, aan projectopdrachten. Dit doen we vanuit het uitgangspunt: mobiliteit stimuleren binnen de gemeente Groningen. De gemeente laat hiermee zien dat zij haar voortrekkersrol als grote werkgever in het Noorden, als het gaat om kansen creëren voor jongeren op de arbeidsmarkt, serieus neemt. We stellen voor om het aantal traineeplaatsen met vijftien extra trainees uit te breiden zodat we in 2016 aan vijventwintig trainees een kans bieden. Het aantrekken en ontwikkelen van deze extra vijftien trainees vraagt om een extra budget van 500 duizend euro (33 duizend euro per trainee).</p>	-500	
64.	Werk	<p>Programma Werk en Inkomen - Deelprogramma Werk</p> <p>Noorderbaanbattle voor werkzoekenden van de gemeente Groningen</p> <p>Noorderbaanbattle is een succesvolle aanpak geweest voor werkzoekenden (hoger opgeleide jongeren) die in teams werden ingedeeld met coaches en activiteiten richting werk. In</p>	-50	

			de periode 2013-2014 heeft van de 51 deelnemers meer dan 2/3 een betaalde baan gekregen. Met de afronding van het Regionaal Actieplan Jeugdwerkloosheid eind 2015, was er geen budget meer. Wij stellen voor in 2016 eenmalig een bedrag van 50 duizend euro beschikbaar te stellen en de Noorderbaanbattle in te zetten op lager opgeleide werkzoekenden.	
	65.	Werk	<p>Programma Werk en Inkomen – Deelprogramma Werk en activering</p> <p>Verstrekken Vouchers werkgevers</p> <p>Het verstrekken van vouchers (eenmalig bedrag) aan werkgevers is een succesvol onderhandelingsinstrument ter ondersteuning bij het realiseren van arbeidscontracten voor werkzoekende jongeren. Dit blijkt uit de Eindevaluatie Actieplan Jeugdwerkloosheid 2013-2015. In de subregio Centraal was het resultaat dat 98 jongeren direct aan het werk zijn gekomen. Dit betekent einde uitkering dan wel het voorkomen van instroom. Het Actieplan is eind 2015 afgerond en ook het budget vouchers is volledig besteed. Wij stellen voor om voor 2016 een budget van 150 duizend euro voor vouchers beschikbaar te stellen voor werkzoekende jongeren van 18 tot 27 jaar binnen de gemeente Groningen. Hiervan is 2/3 deel bestemd voor jongeren zonder startkwalificatie en 1/3 voor jongeren met startkwalificatie). Het verstrekken van vouchers is gekoppeld aan nader te bepalen randvoorwaarden (betaald werk en bepaalde bijkomende kosten).</p>	-150
G	66.	Concern	<p>Programma College en Raad – Deelprogramma College en Raad</p> <p>Bestemming positief saldo rekening 2015 na bestemming</p> <p>Wij stellen voor het resterende positieve saldo van de jaarrekening 2015 na het honoreren van de bestemmingsvoorstellen toe te voegen aan de Algemene egaliseringsreserve. Hiermee wordt dit bedrag onderdeel van het weerstandsvermogen.</p>	-80

2. Overzicht en toelichting voorstellen bestemming reserves Extra Beleid en wijzigingen in de reserves

Het geld dat in de begroting 2015 (en voorgaande jaren) is bestemd voor extra beleid is in 2015 nog niet allemaal besteed. Dit niet-bestede geld rekenen we niet bij het resultaat 2015, omdat afgesproken is dat extra beleidsgeld twee jaar beschikbaar blijft voor het gestelde doel. Conform die afspraak willen we nu een deel van het nog niet besteed extra beleidsgeld 2015 opnieuw bestemmen voor het oorspronkelijke doel. In onderstaand overzicht is te zien om welke posten en bedragen het gaat.

Uit de doorlichting van reserves die wij twee keer per jaar doen blijkt dat middelen uit reserves kunnen vrijvallen ten gunste van de algemene egaliseringsreserve of dat een andere overboeking noodzakelijk is.

	Reserveposten extra beleid	In REB
67	Programma Outsourcing	160
68	Programma Basis Kern Registratie	375
69	Cofinanciering Kennisprojecten	152
*	Wijkwethouderschap, gebiedsgericht werken	500
70	Duurzame ontwikkeling / ambitie energieneutraal 2025	991
71	Computers voor de minima	116
	Totaal Extra Beleid in reserve	2.294

* Uw raad heeft op 30 maart 2016 besloten deze 500 duizend euro in te zetten voor het Gebiedsprogramma integraal gebiedsgericht werken, jaarschijf 2016. Hiervoor doen we dus geen voorstel meer.

TOELICHTING

67.	SSC	Programma Algemene Ondersteuning - Deelprogramma Algemene Ondersteuning Programma Outsourcing Het restantbudget 2015 van middelen EB Outsourcing I&A is gestort in deze reserve, om in 2016 beschikbaar te stellen voor het Programma Outsourcing I&A. Voorgesteld wordt de middelen in de reserve extra beleid beschikbaar te houden voor dit doel.	160
68.	SSC	Programma Algemene Ondersteuning - Deelprogramma Algemene Ondersteuning Programma Basis Kernregistratie Het restantbudget 2015 van middelen EB Programma Basis Kern Registratie is gestort in deze reserve, om in 2016 beschikbaar te stellen voor het Programma Basis Kern Registratie. Voorgesteld wordt de middelen in de reserve extra beleid beschikbaar te houden voor dit doel.	375
69.	Stads Ontwikkeling	Programma Economie & Werkgelegenheid – Deelprogramma Groningen Kennisstad Cofinanciering kennisprojecten Bij de vaststelling van de Gemeentebegroting 2011 heeft uw raad besloten een fonds van 1 miljoen euro in het leven te roepen voor de cofinanciering van kennisprojecten. Ultimo 2014 zijn alle middelen uit het fonds voor kennisprojecten geheel verplicht door subsidietoekenningen. Uitbetalingen zullen in de komende tijd plaatsvinden op basis van	152

		voortgangsrapportages over de projecten. Uw raad heeft op 24 januari 2014 een brief ontvangen over de projecten waaraan het cofinancieringsfonds is besteed. Voorgesteld wordt de middelen in de reserve extra beleid beschikbaar te houden voor dit doel.	
70.	Stads Ontwikkeling	Programma divers - Deelprogramma divers Duurzame ontwikkeling / energieneutraal Voor het uitvoeren van het Masterplan Groningen Energie-neutraal zijn vanuit extra beleid middelen beschikbaar gesteld. Voorgesteld wordt het bedrag in de REB beschikbaar te houden voor de ambities op het gebied van duurzaamheid (lopende verplichtingen en het nieuwe programma Groningen geeft energie 2015-2018).	991
71.	Werk en Inkomen	Programma Werk en Inkomen - Deelprogramma Inkomen Computers voor de minima In de reserve kinderfonds en armoede zit ultimo 2015 nog 116 duizend euro vanuit de regeling Pc's voor minimagezinnen. De PC minima regeling is medio 2013 gestopt. Het saldo in de reserve is nodig om de verplichtingen voor internet aansluitingen voor minima aan wie een PC is verstrekt te voldoen. Deze verplichting loopt door tot medio 2017.	116

Overige mutaties in Reserves		Bedrag
72	Reserve WGA	30
73	Saldo op te heffen reserve RCF Noord naar AER	33
Totaal mutaties in Reserves		63

72.	SSC	Programma College en Raad - Deelprogramma College en Raad Reserve WGA Uw raad heeft het maximum van de bestemmingsreserve WGA bepaald op 1,0 miljoen euro. Per 31 december 2015 bedraagt de reserve 1,03 miljoen euro. We stellen voor om 30 duizend euro uit de reserve WGA over te hevelen naar de AER.	30
73.	Ink. dienst verlening	Programma Werk en Inkomen - Deelprogramma Inkomen Saldo op te heffen reserve RCF Noord naar AER 2015 is het laatste jaar van bijdrage aan de exploitatie. We stellen voor om de reserve op te heffen en het restant van 33 duizend euro over te hevelen naar de AER.	33

3. Overzicht en toelichting nieuw in te stellen, op te heffen, en her te benoemen reserves en voorzieningen.

Achtereenvolgens komen aan de orde:

1. Reserves, nieuw in te stellen
2. Reserves, op te heffen
3. Reserves, her te benoemen
4. Voorzieningen, ingesteld in 2015

1. Reserves nieuw in te stellen

Directie	Nieuwe Reserve	REDEN
SSC 1	Beklemde reserve MFA De Wijert	Dekking van de kapitaallasten van het project Multifunctionele Accommodatie De Wijert.

2. Reserves, op te heffen

Directie	Op te heffen reserves	Reden
CBK	Verlies kunst CBK	De reserve is ingezet voor het bestemde doel, de stand van de reserve is ultimo 2015 nihil
Concernstaf	Reservering voor tekort 2015	De reserve is ingezet voor het bestemde doel, de stand van de reserve is ultimo 2015 nihil.
Inkomensdienst verlening	RCF Noord	2015 is het laatste jaar van bijdrage aan exploitatie. Het restant van 33 duizend euro kan worden overgeboekt naar de AER.
Stadstoezicht	Reserve Stadstoezicht	De reserve is ingezet voor het bestemde doel, de stand van de reserve is ultimo 2015 nihil.
Maatschappelijke Ontwikkeling	Reserve Muziekschool	De reserve is ingezet voor het bestemde doel, de stand van de reserve is ultimo 2015 nihil.

3. Reserves, her te benoemen

Directie	Her te benoemen reserve	REDEN
MO	Egalisatiereserve WMO wordt Egalisatiereserve VSD	De bestemmingsreserve "Egalisatiereserve WMO" heeft als doel schommelingen op te vangen bij de uitvoering van de WMO. Dit betreft echter alleen de uitvoering van bestaande taken. Wij stellen voor deze reserve ook te gebruiken voor de schommelingen bij de uitvoering van taken op het gebied van Jeugd. Daarmee wordt het doel van deze bestemmingsreserve verbreed naar meer taken uit de Vernieuwing Sociaal Domein (VSD) en is de reserve niet alleen meer voor de taken die voorheen onder de WMO vielen. Om in de benaming van de bestemmingsreserve deze verbreding tot uitdrukking te laten komen, stellen we voor om de Egalisatiereserve WMO te herbenoemen naar Egalisatiereserve VSD.

4. Voorzieningen, ingesteld in 2015

Er zijn in 2015 geen nieuwe voorzieningen ingesteld.